

www.e-rara.ch

**Demosthenis Oratorum Graeciae principis Opera, quae ad nostram
aetatem pervenerunt, omnia**

Demosthenes

Basileae, [1549]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-93319>

Orationis Adversus Leptinem De Immunitate Enarratio

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

ORATIONIS ADVERSUS LEPTINEM DE IMMUNITATE ENARRATIO, HIERONYMO Vuolsio interprete.

GO, Iudices, in primis, quod è republica esse censeo, Leptinæ legem abrogari: deinde etiam propter Chabriæ filium, promisi me his, quod possum, patrocinaturum.) Omnis secundo loco habita oratio, minus occupatur sententijs exordiorum. Incommoda enim ferè per eos remouetur, qui primum dicendi locum fortiuntur. Secundanae autem orationes sunt variae. Nam earum aliae sunt perorationes duntaxat, ut Aristogitonianae, in quibus Lycurgus, cui primae partes obuenerant, pauca, uel nihil potius ad probandam causam reliquerat oratori: aliae minus in cõfirmatione uersantur, ut Androtioniana, quod opinione eloquentiae non multum excellit Diodorū Euctemon. Hæc uerò, qua de nunc agitur, secundana oratio, maximè ferè necessarias causae partes complectitur, ut ostendit ipsa tractatio. Qua de causa quamuis breue exordium significationem habet maximè necessariorum duorum capitum, utilis & iustus: quæ etiam nominat. Iustum enim in patrocinio Chabriæ filij significat. meminit et legitimi in eodem: ac per legem legitimū, per utilitatem reipub. utile, per Chabriæ filium, iustum innuit.

Deinde etiam filij.) Referatur, inquit, una cum publica utilitate, etiam benemeriti uiri filio gratia. Prodest accusatio hæc toti ciuitati, & imperatoris filio. Chabriam autem nominat, occultato filij nomine, quod admodum erat adolescens; & nihil adhuc gesserat, proptereaque nihil autoritatis habebat apud auditores. nec ab re eum ornat à parente, tanquam hæreditatem ei tribuēs, aut præmium in eum conferens. Decere igitur censuit patrocinium referre ad uirum imperatorium. & honoribus ornatum à republica, & celebriorem. Propter patrem enim etiam filius honorem sibi habendum esse contendit. Cum igitur maior est filiorum quam patrum autoritas, à filijs sæpe ad patres meat honos. Cum uerò patrum laudibus gloriari filijs licet, argumenta sumenda sunt à celebrioribus. Nondū enim Ctesippus imperator est, nec rebus gestis clarus. Rectè igitur Chabriæ potius fit mentio,

Non enim quod luxu perditus esset filius, ut quidam aiunt, occultauit appellationē. Id enim si uerū fuisset, omnino eum in conspectum non produxisset. Nunc legem fert & astat, & omnino uisus est auditu euiden-
tior.

Promisi his.) De immunitate periclitantibus: uel, ut quidam aiunt, Phormioni & Aphepsioni, meliorē legem substituentibus. Est autem Bathippi filius Aphepsion, qui accusationem suscepit, ut successor patris, & ut homo indoctus, aduocatum sumpsit Demosthenem.

Si potero.) Confero id quod possum, plura ne requirito.

Non est autem obscurum.) Artificium nobis ostendit orator, in Androtioniana, in oratione de Corona, & hic. Statim enim post exordiorum sententiās, auspicatur obiectio-
nes. * Atque hac de causa ab obiectio-
nibus orditur. Cum uerò duo capita sint proposita, iustum & utile: ab utili quidem orditur, sed magis ad iustum uadit, quod ei obstat utile, maximā Leptinæ uim subministrans: iustum autem ex usu eius est. Quapropter declinata pugna aduersus illud caput, implicat id quod secū facit. neque hac ratione duntaxat id facit, sed ob aliam etiam causam. Quia enim lex ipsa, quam fert Demosthenes, ex usu est Ctesippi & Phormionis: hoc pollicetur, datū iri actiones in eos, qui præter meritum consecuti esse uideantur immunitates. & statim ex obiectio-
ne commendationem legis preponit, ne ipse rogare legē, sed quod ad se attinet, à Leptine affectus in iuria, sic demū ferre legem uideatur. Dum autem assentiri uidetur, ostendit indignum esse propter paucos indignos plures spoliari. Dum enim contendit, non relinquendā indignis immunitatem: tum maximè probat, eis qui iurē habeant, esse relinquendā. Ostendit etiam urbem non de hoc periclitari tantum, sed & de tota reipub. & dignitate. Est enim ei uisum conturbare auditorum ijs in locis, in quibus causae metuit, & traducere ad maiores & inopinos terrores: ut in Aristocratea, de Cherroneo: in oratione de Pace, de communi bello Gracorum: in Timocratea, pro Androtione, & Glauceta, & Melanopo ferri, nō pro Atheniensibus

nienſibus legem. ac ibi quidem inſtitutum
oſtendit eſſe uitioſum : hic ſummæ rerum
iubet metui.

Sive quis alius.) Fortaſſis aduocatos & de-
fenſores dicit.

Adeptos eſſe immunitatem.) paſſe ſibi & ac-
cepiſſe ob ea quæ fecerunt. Moris autem fu-
it apud Athenienſes, ut de Republica be-
ne meritis uarij honores haberentur, ſive e-
rea ſtatua, ſive uictus in Curia, ſive immu-
nitas: ſed ea non omnium munerum. nun-
quam enim dabatur præfecturæ triremi-
um, aut tributorum bellicorū immunitas.

Ego uero dum quosdam.) Scripti accuſatio-
nem urget: eum criminantem paucos, no-
cere uniuerſis.

Etenim dictum eſt.) à Phormione nimirū.
Et ne ut accuſator ſit ſuſpectus, adiicit: Vos
quoque omnes noſtis, etiam non dicente
alio, qua gratia.

Iſdem.) Per conſeſſionem aſſentitur, & à
Leptine iudices alienat, & ei bellum eorū
qui pro tribunali ſedent, concitat. Viſitatū
enim ei eſt turbare auditorem. His enim
uerbis beneuolum facit propter metū, &
attentorem, de tota Republica ſollicitudi-
ne inſcienda. Non amplius enim pericu-
lum reſpicit, ſed quærit primū, quo pa-
cto fugiat inſidias, cum poteſtate pri-
uetur.

Sic etiam populum.) Neque enim in ambobus,
inquit, proferre poteſt indignitatem, ut be-
nemeritorum, ſic etiā populi. Indigni ſunt
aliqui, Leptine, qui acceperunt. Eſto, acci-
pio excuſationem, priuentur indigni. Quæ
te res autem ad iſtam in populum contu-
meliam cōcitauit? eripis patriæ libertatem,
ſoluis ciuitatis autoritatem.

At illud hercule.) Magna uis & artificium,
ac multū acrimoniam. Tranſfertur enim Le-
ptines ab utilitate ad aliud. Non enim legē
iam fert, ut obeant munera locupletiſſimi,
ſed ne populus decipiatur: ut populus omiſ-
ſa quaſtione de muneribus, hoſtilem per-
ſpiciat hominis animum, eum ait agitare
præluſia oligarchiæ, cum tantis bonis po-
pulum priuare contendat. Eſt autē aditus
argumentationis callidiſſimè tractatus. Ne
enim decipientiū ſolertiæ crimen eſſet, ſed
eorum qui deciperentur ſtultitiæ, probrum
illud haberetur: in populū tranſtulit, quod
is, inquit, facile decipiatur. Soluit autem
conſequente abſurdo, et interrogatione im-
petum refutationis auget. Quid igitur pro-

hibet, inquit, quo minus eripiantur uobis
omnia? Nihil eſt enim rerum omnium, in
quo ſumus extra impoſturæ pericula. Scien-
dum autem eſt, alteram obiectionem eſſe tra-
ctatione emerſiſſe, & eſſe anthypophorā.
Differt autē antitheliſis ab anthypophora,
quod altera ex ipſis rebus nobis obijcitur,
altera eſt tractatione & argumentationibus
reperitur. Prior igitur obiectione cauſatur in-
dignos quosdam immunitatem accepiſſe.
Eos uerò Demotheſis lex repudiat, po-
ſterior ait populum decipi. Propter hoc au-
tem ab obiectionibus orditur, ut ab obiectione
quidem uideatur * ſed re uera ſuæ legi
præparet aditū. Quæ enim Leptines repre-
hendit, ea palam Demotheſis lex abro-
gat, data actione, et indignis reiectionis. Sic ne
que populum decipi ſinit, & indignos re-
pudiat. Non autem ſtatim potuit à proprijs
auſpicari capitibus, niſi prius Leptinæ legē
accuſaſſet.

Nunquid feremus.) Bene ſanè. Non enim fe-
remus legem ad abrogandas leges. Quod
ſi quis deceptus de ſumma rerum periclitatur:
puni decipientem, non ulciſcere eū qui
decipitur. Referuntur autem hæc ex æquo
ad duas leges, tum Leptinianam, tum illā
quæ ei ſubſtituitur. Nam Leptinæ lex ſim-
plicitè eripit. Ea uerò quæ ſubſtituitur, ue-
rum docet, iudicio conſtituendo, & hono-
re adimendo ijs, qui fraude ſunt conſecuti.
Apſines et Aſpalius argumentum hoc tra-
ctatum eſſe dicunt ducendo ad abſurdum.
Nos uerò aſſerimus, tum ad abſurdum duci
aliquid, cum ad ea quæ præceſſerunt, abſur-
da neceſſariò conſequuntur. Cum uerò na-
tura rerum, non eſſe talē rem oſtendit: tum
non dicendum eſſe, duci ad abſurdum. Hic
igitur conſequens ſumpſit à ſimili per inter-
rogationem, quod tamen non demonſtra-
tur per ſequentia.

Neque enim æquum eſt ut nobis eripiat.) Ac-
commodat ſententiā ad utramque legem,
ad Leptinianam, quid ea auferat: ad ſuam,
quid doceat, quo pacto populus dein-
ceps non decipiatur. Oſtendit enim in iu-
diciū adducendos eſſe, immunitatem cō-
ſecutos.

Et ferendam legem.) Vide, ut cum abrogare
uideatur, roget, implicando ſimul & iuſtū
& utile. Habes enim in his utriuſque legis i-
magines: Leptiniæ, per ereptionem: De-
moſthenicæ, per impoſtorum ſupplicium.
Nam ille prorsus omnes ſpoliat, hic eos qui
conuicti

καὶ τὸν αἰς αὐτο
πὺν ἀπαγωγὴν
ἰγγίσημα.

conuicti fuerint se præter dignitatem accepisse, puniri iubet.

Prius aliquando.) Per comparisonem alia ratiocinatio, ex alterius euentu, ut ostendatur id esse melius, quod Leptines tanquam malum commemorauit: illud, inquam, uti det aliquid populus indigno etiam alicui, deceptus: & minus esse turpe probrum simplicitatis, quam improbitatis.

Non mihi sanè.) Ad primam obiectionem denuò refert orationem. Qui conuenit, inquit, ut eadem improborum reprehensio etiam in inculpato, ac denique benemerito ualeat? Spoliatur enim & hos & illos ex æquo. Vnde omnes fient improbi, si nullus uirtuti honos habebitur. Qui enim ob beneficium non uidetur esse bonus: is utique honore priuatus, non poterit fieri uir bonus. Tractat autem hunc locum noua ratione.

Suprà enim considerauit dignos & indignos: hic autem contra solos indignos perorat, remota dignorum indagatio-
ne, improbos ipsos per se considerans. & est hæc sententia conclusio utriusque obiectionis.

Iam illud etiam.) Absoluto iusto, orditur sententiam utilitatis. sed quia neque ducis neque artificis est, firmissima præsidia aduersariorum inuadere, sed arte uti quanta maxima potest, & calliditatibus superare, suffuratur hic iam ingressum, ut lateat auditorem, dum ad ipsa negocia iam infirmata eum ducit: ut cum obiectione ab utili posita fuerit, auditor obiectionem damnet, ductus ijs quæ dicta sunt. Si enim Leptines dicere conabitur, munera nunc ad pauperes homines rediisse, tum uerò ditissimos munera obituros, antè soluendo & præparando ostendit, eum neque multos paraturum: & legem eis dedisse immunitatem, ut auditores ex obiectione nihil utilitatis reperire possint.

Quare dimidium.) Extenuat honorem, & uilem facit honorificam illam, ut nominatur, immunitatem, parte eius aliqua illis etiam data, qui non sint benemeriti: et partem exigam esse reliquam, quæ addita sit benemeritis.

Et cuius omnes sunt participes.) Ad uerecundiam eorum qui acceperunt, auditores allicit, ut absurditatem ereptionis ostendat. Suauiter autem cum Leptine disputat. Multiplex enim est hic uir, & pro uarietate rerum & ipse uariat, Cum enim concitari

populi odium est opus, acerbè differit: cum uerò ipse secum, tum utique remisse. Quin & cum auditoribus eodem modo, cum ad eos redeat summa comparisonis. Accingere quidem non potest, sed ad uerecundiam eorum qui acceperunt, allicere uult. Ita suasio passim inseritur, ac potissimum in laudationibus, in quibus conclusiones lenioribus affectionibus constant: Neque per se, inquit, honestum est, neque moribus Atticorum congruit. Et si enim ad nos aliqua rediret utilitas: at mentiri, existimationem minuit.

An uerò turpe non est.) Argumentum à minori, quo auget probrum. Cum enim administrationi Reipublicæ à mendacijs abhorrenti studeatis eò usque, ut ad res uenales etiam ea pertineat, qui conuenit, honores uos dolose tribuere: in ijs quæ nihil habent incommodi, periculum cauētes: in eo autem quod est detrimento plenum, facinus audentes?

Neque enim nisi pecuniam.) Hoc à maiori est. Solent enim se mutuò consequi ambo argumenta, à minori sumptum, illud quod à maiori sumitur, & contra eodem modo. Cum autem utilitati non posset opponere aliam utilitatem pecuniariam & lucrosam: celebritatem & gloriam conatur pecuniario quæstui anteferre. Paulo post autem ostendit, ne lucrum quidem accedere.

Neque uos solum.) Alius locus ad idem pertinens argumentum à maiori. Cum autem pluribus locis abundat, eis non parcat. Est autem prior locus ab enthymemate, hic ab exemplo.

Dicunt pecunias.) Exemplum historicum est, ad fidem superioribus faciendam adhibendum. Quantum autem habeat & artis & gratiæ, considerare est operæ precium: personam sumpsit triginta tyrannorum, qui ciuibus molesti fuerant, ut appareret rem publicam sæpe pro ipsis hostibus impendisse pecuniam. Acrimonia argumentationis in hoc posita est: mutuatos eos esse contra Rempublicam, & à quibus? Ab hostibus, contra eos qui fuerunt in Piræo: hoc est, contra homines populares, qui Piræum occupant. Addit & tempus & locum, ut & usum indicet: cum populus pro libertate ex Piræo pugnaret. Sic undique amplificat, à locis, ab actionibus, à persona.

Postquam uerò ciuitas conuenit.) Vbi uno animo

mo consensit. Duplex enim fuit, cum seditione laboraret. Dissimulauit autem atrocitatem factorum, ne insultaret urbis calamitatibus (neque enim id ei propositum est) sed demonstrauit mores ciuitatis, eam nunquam uinci pecunia. Causam item exponit, non ex metu præbitam à populo pecuniam: sed quanquam affectam iniuria, etiam damnum facere non recusasse. Apparet enim, non necessitate & metu dedisse populum, sed sua uoluntate coactum. Cum enim constitutis rebus repeterent, quæ necessitas reddere cogebat, nihil metuentem? Ita nunquam abundare pecunia studet, sed gloria.

Et res illæ conquiescent.) Tragicæ & horrendæ, tyrannicæ illæ, quarum æmulationem horreo, quarum memoriam deprecor.

Missis legatis.) Simplicem facit orationem, ne quod à Lacedæmoniis imminere periculum uideatur. In forma autem orationis, missis legatis repetebant, quasi cōtractus * inter homines priuatos intercessisset.

Cum autem uerba fierent.) Adeo imperterrita & metu procul erat. Quin & eorum qui mutuati fuerant, causa, omnino tollit metus suspicionem.

Urbanos.) tyrannicos. Hi enim tenebant urbem. Et cum propter iacturam pecuniæ mentiri non sustinuerimus, nunc sine sumptu mentiemur? ac illic quidem fontes apposuit, hic uerò bene meritos nominauit.

His uerò hoc primum.) Sic de se magis erant solliciti, et sic populus magis eis erat terrori. Neque enim si Lacedæmoniorum societatem expectassent, postulassent, ut populus suæ in eos benivolentiæ, tanquam pignus daret æris alieni dissolutionem.

Aiunt populum maluisse.) Sic de industria, & non propter metum, uoluit æris alieni esse socius. Verbis autem, unâ conferre, & maluisse, singularem populî uoluntatem declarauit: Non ulla, inquit, urgente necessitate, populus è suis edibus contulit, non ex arce de copiis acceptam pecuniam.

Ne qua res in pactis desideraretur.) ut ad præsentem causam sententia utiliter accommodaretur. Hic enim de non reuocandis datis donis agitur.

Ac Reipublicæ quidem.) Argumentum à cōtrario. Ostendit autem non conducibilem esse legem, cum Reipublicæ custodiam corrumpat: & declarat, in potentatibus a-

dulationis esse præmium, honorem: in Democratijs, seiunctum à turpitudine. illic, metum esse beneficio maiorem: apud Athenienses munus esse omnî formidine liberum.

Eius qui tulit legem.) Speciem habet lenitatis, non tamen caret acerbitate. neque enim laudem illi planè tribuit, neque reprehendere audet: sic lene & acre inter se implexa sunt.

Existimo autem uos iudices.) Argumentum hoc sumitur à pari. Sed uide ut in singulis præfetur. Paritas autem hæc est, damus munera. At & reliquæ Respublicæ dant, pecuniæ fortasse copia potiora: quo uerò præstare nos uidemur, fide inquam, id nobis eripere lex contendit. Vides ut per hæc argumenta omnia, tametsi iustum tractare uideatur, contra obiectionem pugnet, nō esse quæ data sint, eripienda: ut tametsi uideatur aliquid utile polliceri Leptines, at populus propter probabilem rationem id missum faciat.

Fortassis autem.) Antè sustulit in confirmationibus obiectionis uim, ac magis adeo dubitatione eneruauit eam, prætereaq; in multas particulas comminuit. Multum enim ad destruendum ualeat, dispertiri aliquid, cum & congeries amplificationem excitet. deinde cauillatur in uerbis, ut ostendat mentiri Leptinem. calumniam enim ante obiectionem commouit, ut firmissima Leptinæ ratio suspecta fieret, & inuentio. Qui enim alia scribit, alia * loquitur, parum habet autoritatis. Cum enim Leptines in lege apertè dicat, *Vt ditissimi obeant munera*: & per hoc significet, diuites obire munera fortassis, sed non ditissimos, propter immunitates: id orator mutat, & non, ut argumentum postulat, dicit, pauperibus diuitum loco acceptis: ut uideatur uim legis conuellere, per diuitum appellationem. Contraria enim ad suam utilitatem inuenit, ut ex sententia & significatione auditor mentiri Leptinem deprehendat, qui nunc in pauperes inclinata dicat esse onera: nunc rursus superlatiue dicat, *Vt ditissimi munera obeant*. Opponuntur enim non aptè pauper & ditissimus, sed pauper & diues, diues item & ditissimus. Sumpta igitur est obiectio à capite utilitatis, qua parte Leptines plurimum ualeat: nec obiectionum ulla magis Demostheni incommodat, quàm hæc. Quapropter etiā

uijs uarijs est usus, nunc antè soluendo, nunc calumniando, nunc uerbis artificiose collocandis. Hanc enim si soluerit, firma erit reliqua oratio. In hanc enim rationem & hanc pollicitationem auditor intuitus, accipit legem. non autem ut putarunt quidam, ea obiectione continetur oratio, quam multis in locis ponit: Quosdam ex indignis adeptos immunitatem. Illam enim introducit suæ utilitatis causa, ad suam legem maturè confirmandam: hanc uerò solam difficilem & aduersantem habet. propterea non ausus fuit eam in prima acie collocare.

Est autem.) Non potuit firmitatem statim tollere. Assentitur igitur et ipse uerbis, cum expedite refragari non possit, onera in ditissimos translatus iri. Sic probabile uidebatur aliquid & utile præ se ferre Leptines. Quare etiam uia indiget firma ad refutationem. Quæ igitur ea uia est? Partitur onera in personas bifariam, seorsim & inquilinis & ciuibus positis. Multum enim ad destruendū ualet multitudinis partitio, quem admodum rursus & in similitudinibus utilis nobis est hæc obseruatio. Nam illic etiam diuidendo naturam rerum, magnum aliquid facere possumus. Hic igitur etiam onera diuisa destructionem ferunt: neque quicquam prohibet, quominus idem præceptum & destruat & augeat diuersa ratione. Nam & quantitas potest tum amplificare, tum extenuare. Refutat autem artificio concessionis, quam uocant *ἐπιταγή*. Assentiendo enim Leptinæ uerbis, studet partitione orationis diligentiam celare, quasi non speciosa, sed uera sit oratio.

Sunt enim profecto apud uos.) Alexander in enarratione ait, oportuisse in festis & celebritatibus ciuitatis, neque hospites neque inquilinos remotissimos esse à uoluptate. Sumptus igitur nimirum et ipsi suppeditabant, & inter se conuiuia agitabant, ut nemo qui in urbe degeret, à festi cōmunitate excluderetur. Videri autem queat Demosthenes, dum per sequentem sententiam obiectioni occurrit, eam efficere firmiorē. Nam quid dixit aliud Leptines, nisi multos & inquilinorum & ciuium, excusis oneribus immunitatem obtinere? Verum non ita seres habet. sed ad partitionem deducit auditorem, ut ex utraq; parte demon-

stratio facilius cognoscatur. Deinde per inquilinos superuacuanea munera ostendit. Querit enim ciuitas, non an inquilinus aliquis sumptus sit suppeditaturus, sed an ciuis aliquis Reipublicæ.

Quorum utrisq; si qui cōsecuti sunt.) Tanquam Respublica beneficium cum benemeritis commutarit. *ἐνέσθαι* enim est, accipere pro ijs quæ dederis.

Eorum enim quæ ad bellum.) Duas res hac sententia conficit. Vnam, bellicorum tributum immunem esse neminem. Quare hac ratione utiles apparet esse eos qui immunitatem sunt consecuti, qua de re multa uerba Leptines facit. Alteram, ne quis putet, hæc munera eadem esse cum tributis & triremium præfecturis.

Quam iste eripit.) Hoc uerbum uolentiae et iniuriæ maximam significationē habet. Eripit enim aliquis illis, quorum non est dominus, qui non lege accipit, sed hostili more grassatur.

Nec quos ipse scripsit.) Ad commendationem suæ legis hoc dicit. Si enim ipse Leptines hos missos fecit sua lege, satis constat non esse tributa militaria.

Ac locupletissimi.) Distributis muneribus in ciues ac inquilinos, & ea distributione per interrogationem tractata, querit in utraq; parte, quàm multos addat Leptines: et quàm multos è pauperib. missos faciat. Deinde posthæc excipit omnium ditissimos, ut in triremium præfecturas distributos. Medietas igitur subtrahetur ditissimis subtractis. Statim igitur coarguit primam legis sententiam, in qua posita est summa totius legislationis. Cum enim dicat Leptines, ditissimi obeant munera: ditissimos ipse subtrahit, & trierarchijs attribuit. Quare mendacij statim conuincitur Leptines. Illic enim occurrens legi, ut ditissimi obeant munera, inquit. Ostendit autem Reipublicæ ratio, falsum esse, ditissimos obire munera, cum illi triremium præfecturis sint attributi. Quo pacto igitur ditissimi obibunt munera? Refutatur autem obiectione per extenuationem, quia nihil habet orator quod contra dicat, quo ea euertatur: sed à natura rerum cogitur huc se recipere. Deinde damnum cum refutatione statim coniungit: & addit, fore ut nemo omnium fidem eis habeat.

Ponam autem ego.) Post rationem concessio.

cessio. Iam enim hæc ex superuacaneo dicit.

Apparebit enim, neq. multis est opus.) Neque ipso dedecore dignum, quasi dicat, non tanti est quanti dedecus, sed minus lucrum. Quare Leptines cum gloria fraudet, non utique uos amat, sed improbe facit.

Vt igitur triginta homines.) Non dicit plures triginta: sed si demus esse multos, fore triginta.

Salua respublica si fuerit, multi.) Magnam significationem dat ciuis reipublicæ amans, amoris & beneuolentiæ suæ. Neq. enim prospera fortuna, publica munera negligi sinet incolumi republica.

Esto, quod si sanè.) Hic alia est refutationis ratio: Præstare ut munera conferendo tributo obeantur. & fictione est usus, ut ex superuacaneo ea quoq. figura usus uideretur. Deinde iterum eam coniungit comparatione per extenuationem. In contentionem adducit rem hanc de conferendo tributo, cum pollicitationibus.

Conferendo tributo.) Alia ratio, penuriam corrigens per translationem, ut in trierarchiis fiat, ita etiam futurum in ædilitatibus: & collatione id quod præstat, inuenit. Præstat enim, inquit, hoc, * quod ita minutum est, ut animaduersionem ferme effugiat.

Adeo autem quidam.) Laudem continet probationum eius, neminem eas posse subuertere. Pugnat & contra alteram obiectionem: quosdam esse diuites immunitatem adeptos, siue iuste, siue iniuste: & soluit utroque modo, humaniter & iuste: Si quidem per iniuriam parta, & furto subtracta teneant, esse accusandos. Sin leges nullas uiolarint, ijs reprehendendis Leptinem calumniatorem agere. Deinde ostendit eos non fore ditiores, si immunitates sustulerint. Ea enim pars erat obiectionis altera.

Priuatim autem abundare quosdam opibus.) Et hoc rursus diuidit. Ita ne priuatim sunt diuites? quomodo? utrum sunt rempublicam depeculati? an iniuriam fecerunt nemini? Si depeculati sunt, accusari eos & mulctari oportet. & fit solutio huius per translationem: sin sine cuiusquam iniuria, non est eis obrectandum.

Iam non esse reipublicæ pecuniam.) Hic ad alteram transit obiectionis partem, eamque soluit per modi diuersitatem. Neque enim ex obitibus a quoquam muneribus publici reditus augentur, inquit, sed eos habet

aliunde respublica. Deinde iterum statim transit ad aliam refutationem, quæ fit & ipsa per comparisonem: utrum, inquit, bonam existimationem mauultis, an pecuniam? Hoc autem dicit ad populum ambitiosum, & patriorum animorum plenum. Quod enim firmissimum Leptinæ rationibus potest opponere, hoc est, de bona existimatione propter mores auditorum.

Iam ut hæc omittamus, duabus reipublicæ rebus.) Vilitatum est & huic diuitias uocare bonum, & Isocrati, & uetustissimis. Comparat autem diuitias cum beneuolentiâ. Fiunt autem comparationes ex rebus eiusdem generis. Si quis autem belli & pacis, aut maiorum & bonorum, quæ diuersorum sunt generum, collationes facere uidebitur: eam negabimus esse comparisonem, contentionem esse dicemus. Insunt quidem & in comparationibus contentiones, non tam contentiones ubiq. sunt comparationes. Id autem quod hic fit, comparisonem esse dicimus, eo quod eiusdem est utrumque generis. Confert autem inter se diuitias & gloriam, cum apud ambitiosum populum uerba faciat: & in admiratione esse, præstare ostendit. Est autem quædam & in uerbis obscuritas. Non enim dicit inesse reipublicæ duo, & diuitias, & admirationem: sed cum duo bona sint apud omnes mortales, præstantius adesse reipublicæ.

Si quis autem oportere existimat.) Hoc in Leptinem iacit, leuiter id quidem, sed non ita, quin & acrimoniam e propinquo ostendat. Perstringit enim eum qui sic affectus sit, & tam absurda dicat: per uanam personam castigans omnes. Licet id quod sequitur, suauius etiam sit: Ego enim deos quaeso.

Age uerò etiam copias.) Redit ad eandem obiectionis partem. Quidam relata sunt, ergo diuitias pro Republica colligunt. * Atque in feriis & celebritatibus. Deinde subiicit, omnes conferre ad bellum qui sint immunitatem consecuti. Vnde etiam comparatio eius exaggeratur, & Reipublicæ colligi diuitias ostendit. Deinde legem profert, & in ea arguitur. Duabus enim propositis, alteram probat: in altera ratiocinatur, trierarchiæ neminem esse immunem, ex lege apparere: solere autem conferre ad bellum eos qui fruuntur immunitate. id ratiocinatur, tanquam in forma syllogismi translationis. Quod

enim in ea scriptum non est, ex eo quod scriptum est colligit, cum lex id nusquam exprimat. Fidem autem orationis posuit ante benevolentiam, eamque ad testimonium audientium retulit. Quid uero ait? Scitis profecto, naualium praefecturarum, & reliqua: tanquam sufficiat id testimonium. Nam de aedilitatum sumptibus, etiam confiteri gratiam diuitibus studet: & collatione temporum, additamentum excogitat. Si inuentus, inquit, fuerit prebitor, delectat uos spectatores exigua dieculae particula. In trierarchiis autem non uoluptas, sed salus agitur: nec exiguo tempore, sed omni: neque paucorum qui in theatro sedent, sed totius ciuitatis.

Et per speciem honoris datis.) Quid gloriaris, inquit, tanquam bene merentes uincas? Inanem honorem donas, inanis est tua ambitio. Vt non des, tamen si triremem instruo, habeo aedilitatis immunitatem.

Videtis quam perspicue Athenienses.) Recitat legem, propterea quod dixit, neminem diuitem esse trierarchiae immunem: ut perspicuum fiat, ex immunitatibus locupletatos, conferre tributa in bellis. Cum uero triremes instruunt, non amplius aedilitatibus funguntur: neque enim utrumque possunt.

Quam igitur remissionem uulgo.) Cum fretus est iure & dictis, tum argute cum Leptine disputat, qua de re: non habere pauperes leuationem: ut arguta illa oratio de pauperibus habita, hunc esse ueracem, Leptinem metiri magis ostendat. idque innuit his uerbis: Quid enim leuamenti, & reliquis. Vulgus decipis, uerbis eis duntaxat leuamentum donans, alium alij substituendo. Nam Leptines dicit, ut ditissimi munera obeant: Demosthenes autem, tanquam Leptines diceret, Pauperes absoluo, sic certat & pugnat. Decipis, inquit, populum, & uerba tantum polliceris pauperibus, cum uulgo nihil lucra acquiras. Sic eleuat & abiicit id quod in lege ostentatur.

Si unius aut duarum tribuum unum aedilem.) De hoc tanquam obscuro quaeritur, atque id quidam exposuerunt, quasi in Thargeliis duarum tribuum unus tantum aedilis constitueretur: magnis autem Bacchanalibus mense Nouembri, unum cuiusque tribus, auctis illi sumptibus, aedilem constitui solitum. Mihi autem callide hoc uidetur esse dictum forma Thucydidea. Dixit enim in libro Historiae secundo: Nam & Potidaeam le-

gionarij, quibus didrachma penderetur, custodiebant. sibi metipsi enim & ministro mercedem drachmam accipiebat. & deest propositio πέρ: ut sit, πέρ σφαχμὴν ἐλάμβανε, id est, drachmam quisque accipiebat. Sic etiam hic dictum esse oportet, siue singularum siue binarum tribuum πέρ: οἱ αὖ χορηγοὶν, id est, singulos aediles constitui. Qua autem de causa ita contraxit? Ne multorum aedilitatem uideatur asferre Leptines.

Qui pro uno alio hoc semel.) Qui enim semel aedilitate functus est, ea postea liberatur. Aliud autem est aedilitas, aliud tributum & trierarchia. Trierarchus enim nauem praebet bellicam, & armamenta naualia, & eius generis alia: Aedilis, qui in Bacchanalibus & Panathenaeis ludionum gregi uictum praebet, & coronas, & ornatum, & quae alia ad talem celebritatem requiruntur: Conuiuator, qui tributum conuiuio excipit: Gymnasiarchus, qui ijs qui se exercent, oleum praebet. gymnasium enim palaestram uocabant, & crateras implebant, ijs qui ungi uolebant publice. Conferre autem tributum dicebantur ijs, qui stipem pendebant ijs qui pro patria in acie stabant. Haec fuerunt apud eos munera publica, partim bello, partim paci destinata.

Dedecoris autem totam implet ciuitatem.) Cum igitur nulla insit utilitas, & ciuitatem turpitudine repleas: desine, quamprimum abrogetur lex pro tribunali sedentium iudicum suffragio: ac tu quidem in culpa es, populus autem maledicti expers. Non recedit autem ab ea sententia, alibi gloriosum, alibi contrarium confirmando. in quo pluribus etiam usus est, id quod animo concitato fieri solet, uerbis: dedecus dicendo, & perfidiam, & ignominiam.

Præterea, iudices.) Hoc quidam ad legitimum pertinere caput putant: sed magis de clarare studet orator, magnam fore annonae penuriam, & damnum: quid ex obscuritate legis euenturum sit, curiose scrutando. Semper enim orator id quod obscurum uidetur, ad suam utilitatem trahit, secuturum inde damnum indicans.

Neque eorum qui pari iure sunt, neque hospitum.) τὸν τέλει uocat hospites, eundem honorem cum ciuibus consecutos. τέλει enim etiam magistratum honorem nominant, ut etiam Thucydides ait, Lacedaemoniorum recensens τὸν τέλει: hoc est, magistratus. Hospites autem uocat, eos qui non sunt indigenae. Ac supra dictis

dictis quidem argumentis probauit, nihil accessurum utilitatis reipublicæ, lata etiam hac lege. Præsenti autem argumento probat, eam lædi quoque. Nam quod capimur ius detrimentum queat frumenti inopia, de qua præsentem commouit orationem?

Non tamen distinctum est, cuius rei immunes.)

Reprehensione utitur eius quod deest, dicendo, quia distinctum non est, ad orationis confusionem indicandam. Indicat autem multa ut prætermittam, & indistincte dicta à legistatore. Primum autem est illud de hospitibus, quod non indicauit utrum de ijs loquatur qui Athenis habitant, an de ijs qui alibi. secundum, cuius rei immunem: neque enim expressit speciem immunitatis, * an de alio quopiam uectigali dicat. hic etiam pensiones & uectigalia mercatorum: item, quod eum cōferre debeat, ædilitatem obeuntem reipublicæ? Est igitur in uocabulo τὸν ὄψωνος obscuritas. nam aliàs nominatur uectigal, aliàs obeundum reipublicæ munus. Quia igitur acciderat, ut Leucon esset immunis, partim frumentum distrahens in Piræo, partim ædilitate non fungens, ut hospes: causatur legem hanc propter obscuritatem occasionem dare cuius uocandi Leuconem ad ædilitatem, quin & exagitandi ad soluendum uectigal. Vnde etiam querit, de quo uectigalis genere loquatur Leptines, utrum de eo, ut nemo sit ædilitatum immunis, an ut uectigal ab eo exigatur? & concludit, cuilibet licere uectigal postulare, et ad ædilitatem uocare Leuconem. Vnus est autem tribus nominibus, ciuium, pari iure utentium, & hospitum: eo quod Leucon trium horum potest esse particeps, cum ciuis sit adoptione: ἰσοτελής, propter honorem: hospes, quia neque genere neque natura ciuis. Hac autem parte uehementer urget aduersarium. Nam quæ res maioris perturbationis causa esse possit reipublicæ, quam annonæ penuria? Quamobrem etiam pro detrimenti parte hoc argumentum tractat. Ut autem uideatur etiam defendere hominem, qui frumento rempublicam priuaturus sit, causam euentus in rempublicam confert, & necessitatem. Deinde beneficia sua commemorantem inducit, & conquerentem & exprobrantem, & * post hæc sola accusationem uix remouentem, ut non iam Leuconis, sed populi sit culpa.

Spoliatur & Leuconem principem Bospori.) Vides * quantam uim adiunxerit? Deinde adden-

do Bospori, tantum non oculis eorum subiicit naues onerarias frumenti plenas. Quare præter alia famis etiam causa erit Leptines, dum illi homini immunitatem eripit.

Neutra autem ei ratione.) Neque ut ciui, neque ut hospiti, priuantur enim utriusque.

Nostis enim profectò.) Amplificat Leuconis beneficium è contrarijs, inopiam proferendo. Nam in rebus angustis etiam parua lucella magna esse uidentur. At si hoc maximum etiam sit, quid iam excellentius auditoribus reliquum esse queat? Deinde comparat etiam frumentum Ponticum, cum uniuerso frumento, quod undecumque eis offeratur.

Non enim eò duntaxat quod hic locus.) Quoniam inficiationem attulit, quæ * ablegatur ratione (uidetur id enim magis esse è re ipsius qui mittit frumentum, quam reipublicæ cui mittitur) tollit & hanc obiectionem, ac succidit. Quasi enim auditores dicant, eò facit quod ijs in locis plurimum frumenti nascitur: concessione tollit, dicendo: Neque enim eò duntaxat, quod plurimum in eo loco frumenti nascitur, id fit: sed eò etiā, quod uobis immunitatem concessit, quod Atheniensibus mercatoribus præ cæteris honorem habet.

Quod enim ipse pro se tenet.) Ratiocinatur lucrum, à magnitudine honorem exaggerans, & à consueto & constituto uectigali lucrum indicans.

Id uero quantum est.) Magnitudine est usus, ut non modò * ante rem augeret, sed & per ipsam qualitatem.

Mercatum Theudosiam.) Mercatui huic nomen est inditum à Leuconis siue sorore, siue uxore. ambigitur enim. Ostendit autem sic etiam eius beneuolentiam, eum secum ipsum certare beneficijs in Athenienses conferendis. propter hoc enim exaggerat ipsum etiam mercatum, ne friuola uideatur esse accessio.

Sed anno ab hinc tertio annonæ penuria.) Memoriam renouat, uetera prætereundo. * Semper enim eius beneficij sensum retinent. Illud enim profectò scitis, inquit, cum totus orbis terrarum fame premeretur, eum missa annonæ copia, remouisse calamitatē, quæ tum primum * priuatā frumenti penuriā faceret & diuitias, & satietatē. Veniat Callisthenes uerus testis liberalitatis Leuconianæ, is referat quantum talentorum numerum reipublicæ comparserit,

Acne

Ac nec si aliud uisum fuerit.) Facit delicta Atheniensibus inemendabilia. errauit populus malo inuito consilio: remitte, poenitentia delicta corrigit. Atqui est in lege scriptum, Nec in posterum licere dare.

Et uestros mercatores qui ab illo frumentum exportant.) Nō Leucon duntaxat, sed & reipublicae facis iniuriam Leptine. Nam praeter alia multa etiam existimationem eius laedis. Ipsarum autem * rerum iactura grauissima est.

Et uos adhuc deliberatis.) Exaggerata accusatione, extimulat ad abrogationem legis: non est, inquit, de cōfessis rebus deliberandum: antecedit disputationes abrogatio.

Cape ipsa decreta, & eis recita.) Ut eos pudeat sua decreta rescindere. Cum autē beneficia uerbis iam exposuerit, uult eadem etiā de scripto recitare.

Merito ac iurē.) Vide quā acriter eum mercedem accepisse ostēdat, quod pro ijs quae dederit, eam remunerationem sit consecutus. sic efficit, ne populus ea re effera: ac potius amplissimum testimonium profert, magnum esse in populum collatum beneficium.

ἀντιπαρόους.) Quae paria continent, & eadem clamitant.

In Piraeo.) Duas ille, quoniam uos duobus mercatibus ueluti adoptat. Deinde turpitudinem adducit per superlationem: Fide, inquit, uicta est ab uno uiro tota ciuitas, populus indigena gratitudine fuit Leucone inferior.

Aliam ad templum.) Templum, quod ita nominatur, eo quod Minyae templum extruxerunt heroum, ad petendum aureum uellus nauigantium. Id autem templum est in Ponti aditu.

Quarum rerum habetis aut dedistis pactiones.) Venerandum est pactionum nomen, atque ideo uituperandus, qui eas uiolarit.

Quod est multo grauius quam destruere.) Vis perferre Leptine legem? paululū differ: ommitte, demoliar columnas, literatum, et manifestum mei accusatorem.

Haec confirmant reprehensiones.) ratas faciunt friuolas istas calumnias, immemorem accipitorum beneficiorum coarguentes.

Age uero si missis etiam legatis.) Opportunē usus est fictione. Euidētiōr enim simul, & quasi uiuacior fit oratio. Festiuum autē est inuentum. Tantum enim non iudicium ad uersus populum instituit. Probabilis autē

est oratio. Neque enim ob patrociniū Demosthenis, sed causae bonitate uictoriam adeptum esse Leuconem apparebit.

Qui pro uobis decretum scribit.) Qui uestro nomine respondet.

Fuisse quosdam, si dijs placet, consecutos.) Non obliuiscitur suae rationis, sed ut suae legi pareret aditum, fecit ipsum populum confiteri obiectionem: Fuisse, si dijs placet, quosdam consecutos. quasi nihil aliud molestum reip. sit, nisi hoc: ut lex Demosthenis paulo post recitanda, & hoc refutare uideatur.

Nam & Atheniensium quidam.) Alteri tribuit maledictum, quod tamen ne hic quidē sine correctione ponit: sed uitandae offensionis causa, quidam dixit, non omnes. & fortasse, ut & * aduerbio & dubitatione, non omnino improbitatis ciues damnet. Bene autem perseuerat in expolitione rei, ut argumentum eis fiat euidentius, & breuiter obiectio sublata esse uideatur.

Non ne aequiora quam nos dicet? mea quidem opinione.) In eorum qui accusati sunt numero, & ipse reperitur, & confitetur iniuriam fieri Leuconi. Deinde communi sensu & institutis argumentationem confirmat: Solere omnes uerecundia bonorum quosdam improbos amare potius, quam odio improborum etiam bonos auersari.

Iam quo minus facultates permutet.) Haecenus absoluta oratione de solutione uectigaliū, transit ad homonymum. eum enim in prior parte uectigalia tractasse, inde perspicuum est, quod ratiocinatus est quibus uectigalibus fruatur, ex eo quod uectigalia non soluat. Deinde ostendit eos eripere priuilegiū Leuconi, postea Leuconem uicissim illis erepturum. Proinde hoc de uectigalibus dictum est. Iam ad alteram partem transit, & homonymiam, munus illud publicum, inquam. & argumentatio tractata est per calumniam, uoluntatem significans.

Ac adeo non.) Communioris cuiusdam argumenti quasi principium sumit, illius de aedilitate inquam. Cur autem non palam et aperte posuit, aliquem permutaturum esse facultates? sed ex contrario per inficiationem: Si quis permutare uoluerit, non inuenio, quomodo absolui possit, quo minus permutet? Quia aperte dicere non est probabile: tractatio autem per negationem, significat contendētis institutum. Ferme enim imitatur contendētis mores, tractatione enthymematis.

Si quis

Si quis ea inuaserit.) per speciem permutationis sibi uendicabit.

Nec uerò maximum est sumptus.) A' copijs & potentatu Leuconis occurrebat. At in tantis diuitijs non sentit sumptum: uerum, sed ereptio est ignominiosa.

Nec uerò Athenienses.) Cur tandem à minoribus ad maiora conuertere orationem solitus, hic contrarium fecit: & à maioribus ad minora uenit? Respondendū est: hoc, quòd magis perturbaret auditores, in principio esse positum. Requirit enim populus frumentum, & eo priuari se dolet. Per quod igitur facilius persuasurus erat, id ad metum incutiendum primo loco obiecit.

Sed etiam si quis alius est benemeritus.) Cū magnam admirationē beneficij Leuconis excitauit, commiserationem Epicerdis interponit, mutatione fortunæ ad persuadendū accommodata. Cui enim, inquit, olim res secundæ fuerunt, qui de Atheniensium re publica benemereri uoluit, is nunc uitę præsidium habet immunitatē, prostratus à fortuna. Aiunt liberos Epicerdis Cyrenis Athenas migrasse, & propterea dicunt utilē eis fuisse datam ab Atheniēsisibus immunitatē. Probabile enim erat, eos cum adessent, etiā ad obeunda munera uocatum iri.

Quis igitur is est? Epicerdes.) Interrogauit Athenienses, tanquā scire desiderantes, quisnam sit ita bene meritus: ut audacter respōdeat. Cyrene autem urbs est Libyæ, Lacedæmoniorum colonia. Epicerdes autem Cyrenus depopulo benemeritus fuit temporibus acceptæ cladis in Sicilia. Sed quia uidit non amplā esse donationē, multis modis eam auxit: primum concedendo & dicendo, non quòd magna quædā & admirabilia dederit. Deinde à tempore & animo eius qui dedit, & qualitate aduersariorum: à tempore, cum succubisset urbs, & in magnis malis esset: ab animo, quòd cōsultò & ultrò: à qualitate eorum qui beneficium acceperunt: in calamitate: à metu aduersariorum, quòd superiores erant Syracusani & Peloponneses: quorum superbiam & elationē nō est ueritus. Quin et à uicinitate auxit, apud quos erat. Nam & hoc ad amplificationem confert. Præsentem enim non timuisse periculum, neq; salutis habuisse rationem, non parum facit ad declarandum eius studium & beneuolentiam. In quo etiam cum uideret eorum qui affecti essent beneficio paucitatem, & largitionis: ex

comparationis loco amplificauit. Comparat enim animum ultrò bene merentium, cum eius animo, qui per occasionem, ut æquum sit, gratiam referat: & cum ostēderit plerosq; mortaliū etiā beneficijs obligatos, non ultrò solere gratiam referre calamitosi: auxit eius qui dedit animum, quòd ultrò calamitosi sit largitus.

Vt decretum declarat.) Decreto fidem conciliat Epicerdis beneuolentiæ, ne uideatur loqui benignius.

Et ne fame omnes perirent.) Non tantum ex antè dictis locis amplificat, ut diximus, sed ex eo etiam, quòd prohibuit ea quæ eis accidissēt, nisi ultrò largitus esset. Cauit enim ne fame omnes perirent, alacriter largiendo. Idem aliter explicatum: Exaggerauit, non ab ijs duntaxat quæ fecit, sed ab eo etiam, quòd liberalitate sua impendens malum auertit. Utilitas enim dupliciter capitur: uel parandis bonis, uel auertendis malis.

Talentum dedit.) Concessa ei immunitate, propter ea quæ prius in Sicilia dederat, nō tanquam contemptor semel cōsecutus honorem, rempublicam curare: sed postulante nemine, animaduersa necessitate, sua sponte, ultrò suum studium declarauit, ipse * amplificatione excogitata.

Considerate per louem & deos.) Cum in superioribus beneficium exposuerit, & amplificauit quantum potuit: hic iam superioribus aliud adiicit argumentum. Ita solet noster orator ubiq; narrationib. amplificationes adiungere. Non autem simplex hic est narratio, sed demonstratiua.

Et illorum gratiam.) Etiam hæc bonitatis est approbatio. neq; enim spe remunerationis benefecit (ea enim incerta fuit) sed ex bene uolentiā & affectu uictos plures fecit quàm uictores. Neq; uictores solū dixit, sed eos etiā apud quos fuit: ut ostenderet, eum & familiaritatem contempsisse, & amicitiam neglexisse, & uictores non metuisse.

Et nos plures in rebus omnibus fecit, neq; enim partem uti immunitate uoluit.) Immunitas duplex est, uel mercaturæ, uel munerum publicorum ratione. Neq; enim fieri potest, ut peregrinus, qui in Libya habitat, munera obeat: aut uectigal soluat, qui non faciat mercaturam. Neq; enim mercaturā facit, ut Leucō: neq; apportantur ei ex Libya merces, unde lucretur, idq; constat ē uectigalium descriptione. Quamobrem cum fiducia dixit:

Nam eum nec parva uti constat immunitate.) Neque enim reperitur in mercatorum descriptionibus. In idem. Zeno propositum locum explicans, Epicerdes ait non usum esse privilegio, eo quod centum minas largitus fuerit. Nos uero negamus hoc significare uelle Demosthenem. neque enim largitionis & liberalitatis aliqua est immunitas, sed munerum quæ necessario obeuntur. Quomodo igitur Epicerdes ea non utitur? non quod largitus est, sed quod nec mercaturam facit, neque unquam uocatus est ad munus aliquod obeundum. Quia enim abfuit, uti privilegio non potuit. Nam eum absentem ad munus aliquod obeundum uocari non potuisse, constat ex statu Leuconis. Ibi enim ait, Esse pecuniam Leuconi: Hic uero, quas res Epicerdis inuadat aliquis, qui nullam habet negotiationem in portibus?

Vii.) pro usus esse. Neque enim hactenus de filiis eius est dictum, sed de patre. neque etiam conferre ad bellum, uiolationem fuisse immunitatis: perspicuum est ex ijs quæ dicuntur de Harmodio & Aristogitone. Etenim quamuis adepti immunitatem, tamen ad bellum sumptus suppeditabant. Quare si Epicerdes ad bellum suppeditauit aliquid, non utique privilegium sustulit. Quin & ipse legem profert, quæ iubet neminem immunem esse bellorum sumptuum.

Quos minime cõueniebat.) Quibus nullo modo fieri debebat iniuria.

Sed alacritatē, & quod ipse.) A iudicio patrū hominem celebrat.

Qui cum priores beneficium contulissent.) Qui principium bene merendi fecerunt. Maiori autem charitate digni sunt, qui in necessitatibus aliquid subministrant.

Et non pudet, Athenienses.) Eruditē uerbo pudet, statim subiicit Athenienses, ut propter qualitatem urbis, turpitudine maior appareat.

Neque possimus queri.) Doce me aliquam exceptionis defensionem. Adsit speciosus aliquis locus errato, si quis liberorum eius ingratum me uocarit. Quo crimine proferendo, reprehensionem diluam? Quid ab eis uiriose factum culpando, dedecus effugiam.

Neque enim si alij fuerant.) Obiectionis inficiatione, obiectionem soluit, dicendo: hoc non diluet probum, sed ignominiam augebit: eueritis maiorum suffragium: petulanter rescindis quæ illi iudicarunt. & additamentum confirmat ueritatem: Quanto præstantius est, eorum qui uiderunt & adfuerunt, testimonium, quam eius qui præter auditum nihil habet?

Et de quadringentis.) Fuit enim quædam bello Peloponnesiaco quadringentorum oligarchia, quam qui abrogarunt, ijs honos est habitus.

Vtilem operam nauarunt.) sub xxx tyrannis scilicet. Tum enim homines populares, non ferentes eorum improbitatem, in exilium abierunt: quos qui susceperunt, fuere in admiratione.

Quod si cui uestrum illud persuasum est. Postquam exterorum beneficia coaceruauit, sumptam ex consequenti sensu propositionem subiicit. Diximus autem, argumentum de Epicerde agere de futuro damno. Hoc igitur in sententia nunc proposita concludit. Occurrebat enim ex ijs quæ dicebantur: At non opus nobis erit eo, qui bene de nobis mereatur, neque enim bellum est. Cum qua obiectione dum dimicat, à communi hominum natura & communi sensu: Futura esse incerta, & expectanda esse omnia: sic obsignat per hæc id damnum quod secuturum sit, si lex rata habeatur.

Atque ego unā precor.) Insignem suam beneuolentiam significat, ut qui unā precari nō grauetur.

Qua nisi abrogata fuerit, utendum erit.) Si rata habeatur, uerisimile est, fore paucos qui bene de Republica mereantur. Deprauant enim, & infelicitant fortunatas urbes, prauæ leges. Præstantibus enim uiris, & legibus melioribus, felicitas comitatur: contrarijs, res mutantur in deterius.

ὁπρὸς .) paulatim regrederetur, & periret. πᾶς enim, est perire. Quoniam homines prudentia parant opes, per imprudentiam amittunt ea quæ parant.

Quæ urbem in rebus secundis.) Vtroque modo legem inutilem, & nequaquam conducibilem esse ostendit. Dum enim in tuto uiuimus, rei ignominia adest. Si quid aliud

aliud et malum acciderit, qui auxilietur, nō habebimus.

Neq. uerō solum Athenienses.) Aliud argumētum eiusdem loci, non parum tamen differens. Iterum de homine bene merito uerba facturum est: & ostendit quantopere lædat Rempublicam, et quot bene meritis priuaturus sit Rempublicam Leptines, si postularit occasio. Differt autem ab argumento de Epicerde. Illud enim priuatum, hoc publicum est: adiunxisse eos totas urbes patrias suas ad societatem populi. A' personis enim singulis ad urbes transit: & cum seorsim Leuconem, seorsim Epicerdem posuisset, multitudinē subiicit eorum, qui effecerunt ut patriæ suæ sociā arma cum populo iungerent. Duo autem confecit per talia argumenta: unum, absurdissimū esse, fraudare bene meritos: alterum, effecturos eos esse fraudationē illā, ne qui talibus & tam acerbis temporibus bene mereri uelint: in annonæ penuria Leucon, in calamitatibus Epicerdes. * Perfectum enim beneficium est in uerbis & in factis positum.

Quod ē natu maioribus inter uos.) Satis sibi fidei conciliat, dicendo, Vos me talia docuistis.

Sed cum magnum illud prælium.) De hoc prælio dixit Hyperides in oratione aduersus Dionem. & ab Ephoro atq; Androtione refertur, magno prælio uictos esse à Lacedæmonijs Athenienses.

ἡδυνήσαντες δὲ αὐτοὺς.) per caduceatores fœdus atq; amicitiam sancire.

Et transitum tenere.) ut & recessus & fuga periculosa esset.

Sed cum in armis propē essent.) Augēt hec uerba beneuolentiam: Nō timuerunt multitudinem, neq; arma, neq; ciues reueriti sunt: sed coactis ijs qui intus, despectis ijs qui foris erant, exercitum introduxerunt, et periculum uobiscum adeūdum, uitæ securitati prætulērunt.

Quæ sub Antalcida.) Hic est qui turpem illā pacem cum magno Rege pepigit, in qua Græcos Asianos dedit. Tum igitur, inquit, expulerunt eos Lacedæmoni, uos suscepistis, & ita uti par erat, charos habuistis omnes.

Si quis audiat deliberare Athenienses.) Deliberat iam aliquis rursus de confirmatis rebus, & tollit decretorum fidem: Alienus Atheniensibus est iste sensus, abhorret ab Attica ista pusillitas,

Age recita mihi.) Recitat decretum, ut uerecundiam in eis excitet. Qui igitur, inquit, tempora illa seu spectauit, seu audiuit, si pendat beneficij memoriam, omnino is ingrati tudinem accusabit. Odi enim humanitatem quam extorquet necessitas. Is qui liberalis uideri studet in calamitatibus: sublati periculis, & uoti compos factus, beneficiorum est immemor & ingratus.

At hercule indigni quidam.) Acrīter hoc dicit, ad perstringendum Leptinem, ut importunum & inuidum, qui sursum & deorsum hoc agitet, & alio nullo firmamento nitatur. In uniuersum autem suæ causæ legis hac ratione utitur, ut continenti mentione populus ductus, causam quæ pro populo affertur, acciperet. Cum enim à Leptinæ lege & utilitate uellet auditorem abducere, transfert eius animum ad accusationem eorum, qui immunitatem, qua indigni sunt, acceperunt. Neque uerō id solum dixerat Leptines, indignos eos esse: sed illud etiā, deesse qui munera obeant: & ut ea diuites obeant æquum esse. Quod autem ut firmū ei largitur in tota lege, id infirmissimum esse ostendit & iniustum, ut propter paucos omnibus fiat iniuria. Sic nos orator docuit, firmissima argumenta aduersariorum esse prætermittenda, & iudices ad alia traducendos. Hanc obiectionem soluit translatiue, primū à modo, deinde à tempore. ac à tempore, spectandam esse dignitatem cum donemus, non post: à modo, iudicium nō eodem modo fieri oportere à priuato, & à ciuitate.

Deinde illud ignorare nos dicemus.) Exceptio ne soluit obiectionem. Illud ipsum, inquit, an digni essent, exquirendum tibi fuit eo tempore, quo honos illis habebatur: non nunc, postquam acceperant, speciosis uerbis & ista ratione utendum, indignos eos esse.

Munus hominum est.) pro, non malorum, sed prudentum.

Quam opinionem à uobis amotam esse decet.) inuidentiæ scilicet.

Ego uerō non eodem modo.) Sententia est huiusmodi: Omnes homines, uel daturos alicui, uel accepturos filiam, prius inquirere, sit ne dignus an non? & quæ sit de ea re futura opinio: & utrum legitimum sit & genus eius, et uita, nec ne? In beneficiis autem non iam eodem modo, sed tamen si obscuro genere sit ortus, accipiunt, propter necessitatem,

cessitatem actionem approbantes, qualiscumque tandem ille sit.

Cum igitur accipiendum beneficium.) Conclusio argumenti. Interferuit autem hæc in medio, ut benemeritorum memoria extaret, ne supina & fastidiosa fieret oratio.

Vno atque altero decreto ostenso.) De hospitibus loquitur, quia plurima deinceps recitabit in examinatione civium.

Cum Thasios.) Thasus est regione Thraciæ est, ubi etiam metalla fuerunt aliquando Atheniensium. Redit autem ad eiusdem generis argumentationes, atque illud de Archebio & Heraclide eiusdem loci est: qui, ut aiunt, ne habere quidem putantur immunitatem apud Athenienses.

Et Lacedæmoniorum præsidium armis eiecisse.) Non uerbis impulerunt, sed armis opus fuit ad illos expellendos. Ecphantus Thasiorum, Thrasylbulus dux Atheniensium.

Introductis.) post pugnam.

Vt decimam uenderetis.) Decimam de sarcinis mercatorum, qui Hellespontum frequentarent, accipiebant. Vendebant igitur uectigalia, & efficiebant ut respublica pecuniæ copiam haberet. Deinde utilitatem pecuniæ narrat: Lacedæmonios ea re uisa terribiles, pacem, quibus conditionibus uoluerint Athenienses, fecisse. πῶς ἐποιεῖν autem dicuntur amici tam publice quam priuatim, qui in exteris urbibus aduenas excipiunt.

Vt calumniantium.) ut nihil ueri habentium, quantum ad utilitatem.

Ex his autem uiris aliqui fortasse.) Obierant enim quidam: sed tametsi illi mortui erant, non tamen beneficia perierant. Quidam etiam uiuunt. Dixerat autem Leptines plerosque ex eis esse mortuos, & non multis damnum datum iri. At hic per inuersionem id ipsum arripit: & Imò, inquit, non debemus eos priuare propter reliquos. propter hoc enim omnibus uos honorem habere constabit.

Et respublica bonitatis opinione florebit.) Calamitates dicere uult: si accidisset ut benemeritis de uobis periclitandum & oppetendum esset, sanè & perisissent, & in ea calamitate perpetuò fuissent. Iniustum igitur est certa subire pericula: & si euaseris, priuari spe & honore.

Grauius equidem ferrem.) Vt bonus ciuis patriæ uicem dolet, si ea generosis uiris destituitur. Operæ precium autem est suauitatem sententiæ admirari. Dicendo enim,

Grauius ferrem, si respublica non haberet generosos & benemeritos uiros: declarat, qua beneuolentia rempublicam prosequatur, præsertim cum ægrè ferat, ita esse ciues animatos, ut pro patria subire pericula recusent. Nam cætera bona sic tractauit orator, ut eodem pertineant. Quia uerò fieri poterat, ut et in mala urbe unus esset optimus, propterea dixit, plurimos & optimos, ut illud esset multitudinis, hoc uirtutis.

Ac primum Cononem.) Auspicatus à peregrinis, ad disputationem de ciuitatibus uenit: primum ut ostenderet, quam multi exteri de republ. sint benemeriti, & quam multorum hospitum eguerit aliquando auxilium. Hic autem unus est decem illorum ducum, Timothei pater, cuius meminit etiam in Philippiis. Cur autem Cononem Chabriæ præposuit: de quo solo in hac oratione laborat? Respondemus, suspicionem fuisse, eum propter filium eius, non propter utilitatem reipublicæ, causam hanc suscepisse, & cum matre eius consuetudinem habuisse. Ne igitur eum de industria, & tanquam ex composito proferre, sed propter rempublicam uerba facere uideretur: ea gratia Cononem primum posuit.

Vel uirum, uel res gestas.) Et mores eius, & facta commemorat. Fit enim, ut idem et honestè uixerit, & nullum munus publicum administrarit. Propterea hæc duo coniunxit, duas qualitates simul examinans, et personæ & actionum. Licet enim cum personam accusas, actionem non reprehendere: Licet & in approbatione rei, qualitatem perstringere. Nunc utrinque homini laudem conciliat.

Vt è uestro quibusdam audire licet.) naturam moribus. Sed quoniam dixit audire, auditus autem parum habet fidei: addit, qui uiderunt, qui renunciarunt.

Cum urbs nostra infirma esset.) Circa finem belli Peloponnesiaci, Arginus, Lesbi quodam loco, ubi cum Lacedæmoniis Athenienses pugnaverunt, & quanquam uicerant, tamè cadauera interfectorum propter tempestatem è mari tollere non potuerunt. prælium enim nauale commiserant. Proinde interfectorum cognati à quibusdam calumniatoribus inducti, lugubri habitu populum adierunt, eiusque sibi beneuolentiam conciliarunt. Populus igitur decem ducum alios exilio, alios morte multauit. Quare hi ante iudicium fugerunt, scientes quid mali

malis sibi immineret: e quorum numero & Conon fuit, & ad Euagoram Cypri principem abiit. is ei amicitiam regis Persarum conciliauit, cum quo ipse habebat amicitiam. Cum autem eo tempore Lacedæmonij ocium agerent, & regis prouincias infestarent, Conon arrepta occasione, regi promisit se illos superaturum, si ab eo accepisset exercitum. Quo accepto, Lacedæmonios uicit, & Athenas rediit, neque ciues propter sui condemnationem auersatus est.

Cum nihil omnino adiumenti haberet.) Cum nihil, inquit, adiumenti ei attulisset Respublica, nauali prælio superauit Lacedæmonios, imperator creatus à rege Persarum.

Qui prius alijs imperabant.) Non dicit, consuefecit ut parerent nobis: quanquam consequens erat ad hoc, qui imperabant alijs, dicere, ut parerent nostro imperio: sed quoniam id ab historia non habebat, Consuefecit, inquit, ut uos audirent, quia conditiones pacis acceperunt.

Erexit moenia.) Quæ Lacedæmonij coegerant Athenienses suis demoliri manibus: olim à Themistocle post Medicam uictoriam extructa. Harmostas autem appellat, prætores Lacedæmoniorum in exteris urbibus: quos ita nominabant, quod mores ciuium ad Laconum imitationem conformarent.

Insularum.) Non Cycladum duntaxat, sed etiam aliarum.

Proinde soli omnium.) Soli post Harmodij & Aristogitonem.

Quare ille gloriari.) Communitatem inculcat, ut donis Cononem priuantes, etiam sibi metipsi noceant.

Alijs boni causa fuerit.) Dicere uult, Si quis ciuis alijs benefecerit, etiã respublica particeps est successuum.

Primum.) rursus post illos.

Sed etiam ab alijs multis.) Non enim omnino maximum est, si ciui à ciuitate honos habetur. ideo adiecit, Ab alijs.

Qui iure.) Quid igitur, si qui metu eum coluerunt, aut necessitate? Ideo additum est, iure, ut purus sit honor.

Sola uerò uestra hæc donatio ei eripietur.) Hæc eripietur, indicat, non omnes eripi Cononi datos honores, sed immunitatem solum.

Idq; intelligitur, si comparabimus.) Non totum Themistoclem comparat toti Cono-

ni, sed factionem murorum factioni murorum. Non igitur ex omnibus locis comparare instituit Themistocli Cononem (neque enim res eorum gestæ sunt inter se similes) sed factionem murorum duntaxat. Neque enim necesse est in comparationibus omnia cõferri omnibus. Nam & Isocrates in Helenæ encomio, dum Helenam cū Hercule confert, non res eorum gestas exposuit, sed uim & robur duntaxat cum pulchritudine contulit. Ac præcepta nobis dant ueteres: Non esse contendendum, neque pugnandum nobis contra robusta: neque tamen dubitandum, si res ab una duntaxat parte considerentur, eas inter se conferre. Non enim magnitudinem cum magnitudine mœnium comparat, sed ratione duntaxat factionis murorum. Tempora autem prætermisit, in quibus plurimum inter est. Tum enim duces erant omnium Græcorum Lacedæmonij, nunc uicti à rege Persarum circa Gnidum. Itaque dissimulato tempore, quo quisq; illorum urbem muniit, factum Cononis amplificat.

Ille quidem fertur condidisse moenia.) Contrahit narrationem mirabiliter, ut uetustam: eaq; de causa, ut breuitate Themistoclis memoriam suffuretur.

Ac omnes fortasse audiistis.) Hoc est, Scitis ut fraude muros erexerit.

Nemo id quod dicam cum inuidia audiat.) Cum eū Themistocli anteponat, non ab re quod dicendum erat, uerbis lenit.

Neq; deteriori conditione esse quàm oratores.) Nō igitur iustum est, inquit, res gestas eius uinci oratione sycophantarum.

Esto. Sed Chabriæ filium.) Eū, pro ἄγε δὲ, id est, Age uerò, dicendum restat, ut necessitate uideatur ad Chabriam uenire, non de industria, sed institutam orationem prosequens. Sustulit enim suspensionem, ne uideatur ad gratiam, Chabriæ filium defendere. & ubique filium cum patris nomine implicat, & patris persona ad confirmandum utitur, eo nimirum, quod propter patris dignitatem donum habebat filius: atq; ita absurditatem ostendit atq; coarguit, si post tot & tanta beneficia, immunitatem ei eripiant.

Scitis autem fortassis etiam sine mea oratione.)

Anteoccupat, & auditorem suæ orationis testem facit: ut in Chabriæ laudem ingressus, non gratiæ causa uideatur uerba facere. Confitentur & ipsi,

o 3 eum fuisse

eum fuisse præstantem uirum: ut etiam si aliqua filij culpa sit, non tamen eius persona accusetur. Non autem defendit qualitatem filij, ne uideatur statim in principio tanquam irritare auditores. sed progressa oratione defensionem affert his uerbis: Pupillus educatus est propter patris interitum. Quare translatiua est defensio. Nam si pro Atheniensibus occubuit, propter populum filius talis euasit.

Vt Gorgopam occiderit.) Dux fuit Thebanorum, quem in Aegina occidit Chabrias, abeuntem ad ferendum * Euagoræ auxilium.

In Aegypto.) contra Persas.

Et magnum dedecus dicente me.) Ultrò succumbit, ut utraq; ratione uincat.

Vicit igitur.) Cum dicat eadem, alia figura simulat se alia dicere.

Vna dempta.) ut numerus quinquagenarius absoluat.

Cepit insularum harum.) Et uicit, & seruauit.

Vobis inimicas.) Quid enim, si adductæ uerbis, & postea mutatae essent?

Ne quid autem dicendo præteream.) Mos est oratoris, immorari locis firmitioribus, & non facile ab eis recedere. Vt autem fastidium effugiat, uariare solet figuras sententiarum. Recitat autem e commentario res gestas Chabriæ.

Num uidetur ullis uestrum Athenienses.) Figura interrogationis absurditatem ostendit & coarguit. Est autem morata & hæc oratio, per quam duo probat: primum beneuolentiam, deinde filij defensionem. Quia uerò obijci-ebatur, Cum se ipse tueri non potuerit Chabrias, qui tueri poterit alios? eam objectionem cum uideret sibi incommodare, perstringit breuiter his uerbis: Cum seruandi auctoritatem obtineret, ipse dux fuit cautus commilitonibus: cum uerò necesse fuit, miles pro patria ultrò occubuit.

Non considerabitis Athenienses.) Cum uideatur de lege fieri iudicium, reuera mores ciuitatis examinantur. Considera, uir optime, & humana consideratione respice futura: si qua necessitas inciderit, ubi benefactorem uidebimus?

Vide igitur & circumspice.) Simulat scribam non inuenire, ut uideatur ex tempore agere quæ dicit, & non meditatus esse.

Quos nunc isti reprehendentes.) hoc est, dignos dono.

Equidem existimo.) Nam tanquam in con-

fesso esset, decreuistis.

Ita ne, quibus propter illum tunc.) Quasi diceret, atq; ostenderet, si propter dignum, eos qui digni non erant, honorastis, nunc propter indignos dignos spoliabitis?

Quibus igitur facietis iniuriam.) Absoluta uersa de bene meritis oratione, ad perorationem accedit: perorationem dico, non totius orationis, sed partis huius.

10 Nam si eorum quæ re ipsa fecit.) Conclusio eorum quæ dicta sunt.

Si a uobis non bene narrentur.) Ab aduocatis, inquit. Absurdum igitur, quæ uobis dederunt, quæ ipsi experiëntia cognouistis, si qui ea uerbis demonstrare non poterunt, id ipsis rectè factis fraudi erit?

Vt igitur sciatis.) Hic rursus inchoat legitimum caput, idq; ordo postulat. Accusanda enim erat Leptine lex, ut iniqua & inutilis, 20 ut deinde sua substitueretur per collationem & comparisonem.

Lex recitabitur uobis.) Solon iussit eum qui receptam aliquam legem abrogaret, ferre aliam. Vbi igitur recepta lex est, alia substituenda est: ubi non est, abroganda duntaxat. Lex autem quam abrogabat, dona uetera rata continebat: et si qui essent indigni, eos in ius uocari iubebat.

Accusare aliquis.) ὁρᾶν proprie dicitur * legum accusatio. Docet autem per hanc sententiam, ostendendum esse prius, ueteres leges aliqua ratione esse uitiosas, deinde subrogandam aliam. Hæc igitur secutus post accusationem Leptinianæ legis, suæ recitationem exhibet, quæ eonamine legit, quod ferenda esset. Nam apud iudices ferenda est lex, & ante statuas heroû proponenda: quod 30 quod non fecerit, eius publice accusandi ius esto.

Quæ igitur faciendæ sint legislatori.) Per hoc significat, non esse perferendam eius legem, 40 nec legum iussa obseruentur. Quæ uerò uiolatori luenda sint, non adiecit: quia in Leptinem actio non dabatur. Post hæc ponit Leptinæ legem, & notat quæ reprehendat. Deinde ordine recitat & aliam legem ueterem, qua contineat, dona quæ populus dedit, esse rata, cui contraria sit Leptiniana lex. Deinde & aliā, obnoxium esse actioni eum, qui legem legibus contrariam ferat, ut per hoc suam ostendat legibus esse consentaneam, et non repugnantem. Leptinem autem accusat ut uiolatorem legum.

Neq; enim putauit Solon.) Sententiam legislatoris refert. Thesmothetæ autem eliguntur quotannis

quotannis sex, qui sunt e nouem principi-
bus, per quos res pleraeq; administrantur.
Nomothetae, delecti iudices, rogatam legē
siue recitantes, siue confirmantes. Thesmo-
thetae igitur annuum magistratū habebant.
secundo aut probabantur, quod inde in ui-
cum Martium ascendebant, nisi crimen ali-
quod interea in aliquem cecidisset, & Areo
pagitae usq; ad obitum manebant.

Leges autem quibus & eos imperare oporteat.) Ait 10
absurdum esse, legislatores saepe probari: le-
ges autem, quarum autoritate & ipsi impe-
rent, & omnes, temere ferri.

Ad tempus ferentes.) Magistratus enim e re-
nata ferebat leges, aut ancipiti occasioe *ut
laterent. Argumentum sumitur a minori.

Ut ego audio.) Principiū dicit, quod ad hunc
modum deligebantur legislatores. Ideo au-
tem ait, ut ego audio, ne concius esse: & audi-
tū cognitionem fert acceptam, ne quem ca- 10
lumniari uideatur.

Tot contrariae.) Tot, inquit, esse contrarias
ipsi testamini. E' uobis enim legumlatores
deligitis, & nondum rei exitus reperitur, eo
quod plurimae sunt leges contrariae.

Intelligitis quo pacto Athenienses.) Examinatio
legis, quia de ea oratio habebatur.

Primum apud uos qui iurastis.) Iurabant enim
ij qui ius dicebant.

Primum.) Non ordine, sed dignitate & au- 30
toritate. Recitata enim primum est popu-
lo, deinde proponenda, deinde scribae dan-
da, ac tum demum audienda iudicibus. Quo
modo igitur dixit, Primum apud uos? ne-
mo enim ante eos erat alius, aut confirmabat
rogatas leges, praeter legulatores, qui forti-
to deligebantur ad probandas leges.

Ut una de unaquaq; res sit lex.) Idipsum enim
si una de re sint binae leges, efficit ut homi-
nes indocti decipiantur ab oratoribus, qui 40
si una lex esset, non usq; adeo possent fallere.

Ante Eponymos.) Statuae erant heroum, a
quibus nomina tribus habebant, ex manda-
to Apollinis erectae. Apud eos, qui uolebat
ferre legem, proponebat, ut omnes Atheni-
enses uiderent, utrū placeret nec ne. stabant
autem in illustri loco.

Heroum in concionibus.) apud populū, ait. Ibi
enim multitudo cōueniebat. Tres autē con-
ciones habebantur, populoq; lex recitaba- 50
tur, ut omnes audirent, & qui uellet, refra-
garetur.

Ea sanciat.) Nō quod apud populū legem
ferrent: sed ponitur pro, legem ferri sineret.

Duobus autem modis leges uiolantur: al-
ter pendet a persona, cum lex extra cōstitu-
tum tempus scribitur: alter, cum ipsa lex ui-
tiosa est, & contraria legib. ueteribus. Nunc
igitur in persona uersatur.

Neq; enim uobis tunc persuasum est.) Ut non mi-
rum uideatur, eos deceptos esse, cum Lepti-
nes clam eam tulerit, & eius solius sit crimē.

Vos autem Athenienses.) Iusta, inquit, scripsi-
mus in lege nostra, & surrogamus ista lon-
gē meliorem.

Cape & lege.) Ad legem uenit tractata per-
sona.

Primum quae in ista lege.) Partes, non totam:
sed malis abrogatis, rogat & sancit aliam.

Dic ea quae sequuntur.) Non ipsius Leptinia-
nae legis, sed post illius legem, suam Demo-
sthenes recitat.

Animaduertite iudices.) Fidēter hortatur eos
ut diligenter considerent: neque enim late-
re studet.

Hoc est in receptis legibus.) Ut benemeriti sua
praemia teneant.

Antequam hanc abrogasset.) contrariam le-
gem.

Testimonium.) accusationem: alia lege iu-
bente, ne quis antē legem ferat, quā con-
trariam abrogarit.

Ob idipsum etiam.) Dicere uult supplicio di-
gnus. Nam etsi lex bona esset, & contrariā
non soluisset, tamen eo ipso deliquisset.

Sed non in quo nunc hic.) Aphepsion: sic enim
est melius. Est autē ex eo perspicuum, quod
postea sponsorem constituit Phormionem
legislationis, Leptinem irrita reddere *mu-
nera quae populus dedit.

Et iusta causa.) Sua enim lege Demosthe-
nes ijs qui iudicati essent indigni, prēmium
eripiebat.

Non lege ut iste.) Nihil igitur incommodi
rediturum erat ad rempublicam. Iudicium
enim eripiebat indignis immunitatem.

Auditis iudices, & intelligitis.) Recitata sua le-
ge, ostendit eam esse consentaneā legi pau-
lo antē exhibitae. Deinde ponit obiectionē
aduersus a se rogatam legē. Ait enim, deci-
piēdi causa scriptā esse legē, ut ait Leptines,
in quo Demosthenes magna calliditate u-
titur. Ut enim aduersarij confessionem eli-
ceret ad laudem eius legis quae nunc roga-
tur: hac eam ratione tractauit.

Nec si dicet, demonstrauerit.) Etsi frontē per-
fricauerit, ostendere non poterit: uincitur e-
nim a ueritate.

Quae

Quæ autem apud Sexuiros.) Eos qui accusationē introducebant, & antē dijudicabant, quia hi uiolatarum legum actionē dabant. De præiudicijs igitur loquitur: solent enim extra iudicium sæpe quædam dicere.

Est enim impostura.) Antithesis ex lege, nō à tota materia. Antithesis enim à causa omnino est: sed ἡ ἀπορία mediū tenet antitheseos, et antipiptontos. Particeps enim est et orationis et causæ, ex qua oritur antipipton. αὐτὶ πῖπτον enim ex tractatione orationis emergit, non causæ, hoc est, materiæ. Pars igitur utraq; est obiectionis.

ἰξάπαιτος.) Atticum est pro ἀπαιτός. syllaba ἰξ propter emphasin maiorem accedit.

Ego uerò nostra.) Omnino enim ea abrogata, quæ substituebat, fiebat rata. Hoc igitur dicit, etsi nos noluerimus, cū eam scriba iam habeat, uos ratam facietis. Lex enim erat de omni lege quæ rogabatur, * fieri oportere iudicium, aut accusari eam latam.

Eum qui legem contrā ferret.) Leptines igitur dicebat, uereri se, ne sua lege abrogata, suā & ipsi legem inducerent, & habere fortasse nollent. Ipse autem ait, etiam si nolemus, cogemur. Iam enim introducta est per scribam, præsertim cum lex esset, ut is qui legem abrogaret, & nullam substitueret, puniretur.

Ego, Phormio.) Hinc perspicuū est, Aphepionem esse qui legem roget, ut etiam supra annotaui. Nam si ipse Phormio rogaret, non idem sponsor esset.

Quemuis alium: spondemus.) Vult dicere, Ipse cape legem & fer, & ne dubita, quin nos eam laturi simus.

Est enim profectò lex uobis.) Ne enim dicat, Spondes quidem te laturum eam, sed non fers: respondet, At sunt leges, quæ puniant impostores.

Hæc scribunto.) Scribunto, nos spondere principibus * ministrorum scripto.

Illud certè fabula non est.) ferre legem per Leptinem: sed ueritas. aut, non oratio. pro, non curæ est.

Ipse ferat.) Sic quidam acceperunt, suo periculo suam legem confirmet, si sibi fidit.

Mihi uerò Athenienses.) Lenis est sententia, cōiuncta tamen etiā cum acrimonia. Nam dicere, cum leges Solonis aut non legisse, aut non intellexisse, non est alienum ab insectatione.

Ac mihi per deum.) Affectu allicit eum.

Aut non legisse leges Solonis, aut non intellexisse.)

Vt alterum sit socordia, alterum inscitia. Si non legisti, negligentia est: si legisti, sed non intellexisti, tardo es ingenio.

Licere dare sua.) Argumentum à minore. Priuatim enim quisq; Repub. est minor. Ait autem absurdum esse, cum Solon suas cuiq; opes liberas fecerit, à Leptine, remp. quæ maior sit, suo iure spoliari.

Non ut fraudaret genere proximos.) iure cognationis & hereditatis. Fiebat enim is cui pecunia donabatur, ferè cognatus animo. sic etiam genere nō coniuncti, studium suum declarabunt, & beneficijs afficientur.

Atqui & illa è laudatis.) Solonis lex uetabat ulli mortuo maledicere, tametsi quis à liberis eius iritaretur, & cōtumelia afficeretur. Tu uerò, inquit, ipsa re malefacis: ille uerbis uetat, tu etiam factis: ille nō amicis, sed in uniuersum interdixit cuiquam maledici: tu uerò ijs ipsis qui bene meriti sunt, malefacis. Hoc quoque argumentum est à minori.

Quorum nihil illis conueniebat.) Bene meritis.

Sed omnino seriò & festinanter quidā renunciauit.) Obiectio est à consuetudine, quæ est lex illiterata. Diuiditur enim ius in scriptum, & non scriptum. E' non scripto occurrebatur. Diximus autem initio duplex esse ius, pro ratione duplicis status negotialis. Eam igitur duplicem rationem significat per legū declarationē, & per ea quæ extrinsecus lecta sunt: alios accusare Leptinæ legē, alios assentiri Demostheni. Alteram enim pro sua lege mouit, alteram nunc pro Leptinæ lege. Est enim à lege & ipsa: etsi peregrina & Laconica, & Thebanorum instituta esse uidetur. Mirabilis autē est & ipsa tractatio. Quasi enim coarguat Leptines, & nequaquam copiam habeat exemplorum ad refutandum pertinentium: sic mentionem fecit Laconicorum & Thebanorum. Refutatio sumpta est à discrimine. Non eadem apud nos est forma reipublicæ, quæ apud illos.

Bisariam autem diuisit refutationem: primum in Laconicam, deinde in Thebanā. Quia enim & in refutationib. erat discriminē quoddam, & in forma reipublicæ & qualitatibus personarū, coactus est duabus differentijs uti, alia de Lacedæmonijs, alia de Thebanis, & suam cuiq; proprietati tractationem adhibuit: quod Athenienses inimici Thebanis, Lacedæmonijs amici esse uidebantur. Semper enim temporum & personarum

sonarum & necessitatum habēda est ratio. Quia Plato & alij multi oligarchiā et Rem publicam Lacedæmoniorum Democratiaē praeferunt: etiam iudiciū aliorum mentionē fecit, cum in primis demonstrarit pulcherrimam esse Democratiam. Deinde concessionem addidit, tamen ex ratiocinatione illa praeferre uiderentur. at per fortunā Atheniensia esse meliora.

Id ipsum enim primum quod isti nunc faciunt.) Sen-¹⁰ tentia ad excitandū odiū parata. Per hanc enim incitat iudices, * ut cōfirmet se audisse.

Deinde et Lacedæmonij talia.) instituta nostra, & Rempublicam. Hoc autē dicere uult, honorem habent Lacedæmonij, sed nō perinde ut nos, quia non eandē habent Reipublicae formam.

Quos deprecetur.) illorum honores, qui parum absunt a tyrannide.

Singulos omittam.) Callidē ad suam utilitatem trahit omnes. Erant enim apud eos etiam coronae & alij honores, ut & apud Athenienses, euidentēs.

Senatum.) *γερονσία* nomen magistratus apud Lacedæmonios, in quem leguntur qui honestē uixerunt, & senatores dicuntur ab honore senectutis.

Cum se praeuit qualem oportet.) Si ita se gesserit, ut Lacedæmoniorū Respub. postulat.

Dominus est multitudinis.) Pro princeps, dominus dixit: quo seruitutē indicat. Inuisum autē nomen est apud Athenienses seruitus. Libertas enim popularis imperij nota est.

Cum sui similibus.) cum alijs principibus.

Coronae & immunitates.) Non coronas et epulas publicas reprehēdebat Leptines, sed immunitatem, ut abrogaretur.

Et haec utraq; rectē se habent.) et nostratia & illorum instituta. Cur autem cum suprà Lacedæmoniorū Rempublicā perstrinxerit, hic eandē laudat? Illic in comparatione ut ad suam Rempublicā perstrinxit: hic eam conferendo ad ipsos Lacedæmonios laudat. Illic beneuolentia conflatur, inquit, ex eo quod omnes principes sunt pares: hic ex eo quod qui digni sunt, honoribus potiuntur. Proinde qui honores tollit, Rempublicam tollit.

Iam quod nec Thebani.) Quæri potest cur obiectio ad Thebanos simul & Lacedæmonios referatur: refutatio autem sit distincta? Respondemus, id fieri propter personarū qualitatem, quod in examinando non potuit utrarumq; facere mentionem.

Verum opinor.) non uerbo duntaxat, sed etiam reuera.

Si modò est optandum.) Dum imprecatur hostibus, ne benemeritis honorem habeant: simul etiā suos hortatur, tum ut id uitium fugiant, tum ut contrariū faciāt. Eius porro rei naturam uehementer improbat, cum id ambigat, an hostibus sit imprecandum. Tum autem hostes erant Thebani, tempore belli Phocensis, cū Philippus adhuc humilis esset. Nam post id bellū amicitia quēdam inter eos fuit, quum Elatiā Philippus occupasset, Boeotiae oppidum: & Coroneā atq; Orchomenum, cognatas eis ciuitates, diripiisset.

Oratione, ut legibus sancitum ius est.) Nam Thebani armis ius postulant: nos oratione & iure.

Illos feliciores.) Ob propriam Rerumpublicarum rationem.

Nam tamen si rationibus.) Dicere uult: Et si Lacedæmoniorum cōmuni sensu potiora sint instituta (ferē omnes enim eam, ut Aristocratiam, celebrant) tamen, cum fortuna instituta nostra magis foueat (est autem * secundo loco, ut in Philippicis ait, felicitatis habēda ratio) hac magis est utendum.

Contra hanc instituta. Quoniam Plato & alij quidam ueterum, praeferunt Oligarchiā Lacedæmoniorum, Democratiaē. ideo recurrit, ad Fortunam.

Neq; per quā magni illi sunt.) Dicere uult, si quis instituta Lacedæmoniorum huc transferret, quibus Oligarchiam illi continent, occideretis eum. In hoc membro hyperbatum est.

Etiā occidere.) Hoc est, Cum occidere uelletis eū qui inde aliquid huc transferret: eū qui ea sustulerit, per quā Respublica augeatur, eum inquam, qui praemia tollit, ob quē de ea tuenda certant, non punietis?

Est eis in promptu quaedam ratio.) Rursus translatione utitur. Obiectio autem a moribus sumitur, nō iam alienis, quam refutauit: At si non uis, inquit, imitari Lacedæmonios, aut Thebanos, at maiores imitare. Soluit autem obiectionem a maioribus ortam, instantia, dicens: non puto istam orationem dictū esse iustam, aut utilem. Deinde per sequentia probat, & Lysimachi exemplo, eā rationem esse falsam.

Nihil eis tale tribui solitum.) Introducitur hoc simpliciter, sed callidē ab eo sumitur, nihil tale consequebantur, sed quaedam.

At Demosthenes Nihil ait, ut rem atrocem faceret.

In statuis Mercurialibus.) Ligna aut saxa qua drangula erant, quibus imposita erat supernè Mercurij facies: infra, ubi lata erant, inscriptiones continebant.

Hæc uobis legetur inscriptio.) Hactenus obiectio.

Si quis enim eos indignos.) Ait enim, ne maiores quidem honorem habuisse.

Multum certè abest.) Longè, inquit, aliter res habet.

Ad res non conuenientes.) ad non ueras.

Asperas est necesse uideri orationes.) hoc est, infames & malas. Cum enim ueritatem oppugnare non posset, confugit ad mores quosdam, et maiores, quos per mēdacium criminatur.

Vt uerò res ipsa est.) Fuerunt multi boni uiri: non, ut iste ait, nemo: & respublica bonis honorem habuit, & certamen fuit, illis bene merentibus, his gratiam referentibus.

Verùm honores & cætera omnia.) ne tempore mutatus esse honos solus uideatur, sed etiam cæteræ res omnes. Hoc autem dicere uult: tum etiam moribus habitum esse honorem benemeritis. Quòd si eo tempore immunitas nō fuit, at alij honores tū fuerūt.

Ego sanè dixerim.) Quod dicit huiusmodi est: Quicquid bene meritus uolebat, id consequeretur à Republica.

Lysimacho præmiū.) Aristidæ iusti filio, qui aui nomen habebat, atq; ei præmiū id dederunt propter illum. Sed quia quæ donarunt illi, minora erāt uiri gloria: ne Respub. uideretur minus quàm pro magnitudine beneficiorum honoris habere filio: induxit eum qui nihil in Rempublicam cōtulisset, ut ex historia habemus, nisi quòd erat Aristidæ filius. atq; id ipsum occultauit, ne pro maximis beneficijs ei Respublica tantula dedisse uideretur.

Et his de rebus extat decretū Alcibiadis.) fide digni uiri, & nihil ad gratiam facientis. Ne enim obijceretur, Quid uerò si adductus est populus à mercenario aliquo oratore, et deceptus ut daret? propterea adiecit, uirū maximū, & maximū animi, qui nihil tale scripsisset (cū natura esset alienus ab assentatione) nisi facta eius uehementer fuisset admiratus.

Nunc abundabit.) Vt bonus ciuis uota adiecit, ut Respublica iterum floreret opibus.

At quem nam non putatis.) eorum qui habent

immunitatem, non totum, sed tertiam partem accepturum.

Loco immunitatis.) Quæ maiora nimirū donarunt.

Moris igitur fuisse Athenienses.) Postquam per instantiam soluit, adijcit etiam contentionem ab hoc initio, et causam hic apertius tractat.

Aliud id iam fuerit.) non quòd nihil dederūt, sed quòd alio modo dederūt. Nō enim possis ostendere, eos nihil dedisse prorsus.

Quòd si neq; Lysimachum.) Hic orditur αἰτία παρὰ σακκον: assentitur enim ei.

Eo ne magis quibus nunc dedimus.) Tametsi nemini honorem habuissent maiores ulla ratione, nūc tamē nullo iure eos spoliare, quibus honorem habuisti. Nam si maiores nō dederunt, merentur ueniam. Vos uerò qui dedistis, cur infantes spoliatis? Ne uerò sibi occurreretur, Sed eripio ei quia malè tractauit benefactorem: ideo præoccupat, nihil conuerentes.

Quanquam turpitudine est eadē.) Tametsi enim maiores imitemini, rursus delinquetis: à turpitudine nō recedetis. Et tamen si illi exempli autores fuerint, concedo ut maiores imitemini. Tale facinus, ingratitude indiciū, ne (inquit) primi designetis.

Vos nunc iuratos.) Meminisse, inquit, debetis, uos iurasse pronuntiaturus ex Atheniensi legibus, non ex Lacedæmoniorū, aut aliorum quorundam.

Neq; ex ijs quib. aliquādo sunt usi primi.) Iis quas accepistis, inquit, hoc est, nunc receptis.

Primis.) maiorum antiquissimis.

Et quibus de rebus leges non extant.) Quæ autē legibus definita nō sunt, de ijs iurastis, inquit, uos pro tempore, & ex æquo & bono iudicaturus.

Aequum igitur.) Veluti coniungite, inquit, Leptinæ legem cum æquo & bono: Vtrū bene meritis honos sit habendus, sensus cōmunis consideret, & cum eo conferat, qui bene meritis immunitatem lege eripit: ipse iudica. Sed iudiciū suū interponit, ut oratoris uerba sint communis Naturæ uox. Hoc enim natura communis iubet, honorem his habendum esse.

Hæc igitur & ipsi facite.) Quæ omnium mortalium confessione honesta sunt, quæ natura postulat.

Et ipsi.) ad discrimen Leptinæ, aut quòd maiori debeant esse prudentia, quàm ceteri Athenienses,

Succensere

Succensete si quis fecisse neget.) Non cum infamia maiorum est facienda mentio, ut suam commendet orationem. At ipse hoc bene tractat, & ad alium refert.

Arbitror autem & hanc orationem.) A scripto mouet obiectionē: At licet, inquit, tibi dare imagines & uictū, & coronas, & statuas, & quæ sunt eiusdem generis. Hanc refutat à futuro euentu ex consequenti: Si incerta erit immunitas quam eripimus, incerta nimirum erunt & cætera præmia. Deinde ab absurdo: iisdē dignabuntur præmijs, & qui parua, & qui magna beneficia in rempublicam contulerunt.

Hoc excepto.) scilicet immunitate, ijs qui digni sint, non omnes lege honores aut eripi.

Quæ se Reipublicæ relinquere ait.) Scilicet ut donet.

Etiā reliquos.) Si quid alicui eripitis, etiā reliqui honores fient incerti.

Qua prius aliquibus data.) Nulla, inquit, fides erit præmiorū. Quod si abstuleritis, etiā si dem perdidistis. Neq; enim fides tibi habebitur, cum * negaris.

Iam si nihil incommodi.) Dicere uult, tametsi quod dictum est, nō noceret, perfidiam dico: at nocebit alterum, quod faciet ut pardonum benemeritis omnibus tribuatur, erepta immunitate. Aut enim nō honorem habebit ijs qui omnino digni uidebuntur, pro dignitate (si enim * tantum esset præmiū post immunitatē, ingrata fieret urbs) aut paritate luxuriabit.

Ac magnorum beneficiorum.) Hoc dicere uult, absit ut magnis beneficijs segeat respublica. In magnis enim malis ea cognoscuntur.

Ac tametsi occasio inciderit, nemo facile reperietur. Duo autem magna per hoc efficit. Nam & de futuris terrorem incutit, & obscure consolatur, eos nō multis duros. * Sustulisti enim præmiū, propter quod omnes certabant.

Distinguendi igitur sunt honores.) Non pares esse debēt, sed diuersi, ut pro dignitate cuique honos habeatur.

Verū pro quibus.) Qui cum immunitate etiā alijs bonis spoliantur, dicent: si cætera nobis relinquis, etiā immunitatem relinquito. Nam ut benemeritis, & hanc & illa tribuisti, proinde utraq; relinquito.

Alij fallere.) Qui solam immunitatem acceperunt, dicent, falso dicit se relinquere. Neq; enim quicquam nobis reliquit, cum

abstulerit eam, quam solam habuimus. Itaque alijs modis alios uiolat.

Ne igitur, dum illos accusas.) quos dicis indignos esse.

Quam autem acutissimam.) Quia maxime probabilis est oratio de sacris, & cum autoritate adduci potest: ante uertit, & eleuandi causa callidissimam nominat. Oritur autē obiectio à iusto: cum iustum, quod genus est, complectatur & diuina & humana. sed in refutatione conuellit obiectionis calliditatem. Distinguit enim, qui sacri sumptus appellandi sint, quæ munera publica. λέγοντες ueteres uocabant publicum, unde λέγοντες γὰρ, seruire reipub. dicebant. unde etiā λέγοντες, id est, præda, res illæ quæ hostiliter direptæ in publicum conferuntur. Ait autē iniustissimum esse & iniustissimū, ea quæ data sint eripi. Non enim graue esse, non dare præmia: sed ea quæ data sint, eripere, et sub nomine deorum tale conari facinus, id uero esse indignissimum.

Vt autem constet non esse idem, sacrorum habere immunitatem, & publicorum munerum.) A discrimine & distinctione hic incipit, & comparisonē etiā à lege sumptam adhibet, tanquam Leptines alia scripserit, alia dicat, & probationem ex scriptura Leptinæ petit, propterea q; iterum ei opus fuit eius recitatione legis, quæ nunc accusatur. Ac prius ius refertur ad eos qui per iniuriam acceperunt: quidam, inquit, acceperunt, qui digni non sunt præmio. Hic aliud ius est eorum qui munera publica obeunt. quia prius ius ex qualitate eorum consideratur, qui acceperunt: præsens hoc ius, ex qualitate Reipublicæ.

Dicent hæc ad sacra pertinere omnia.) Sacri sumptus dicuntur, ea quæ sacris impenduntur. Cetera uero munera & ædilitates, aliquo modo dijs impenduntur. Nemo autem immunis erat illorum sumptuum. Quare arguitur Leptines, & ait: non dandam esse immunitatem sacrorum.

Ego uero dum quosdam.) Per concessionem assentitur propter deos, ne asper uideatur. Sed hoc dicere uult: tametsi sacrorum immunitatem dare populus uellet, non esse contradicendum. Sic dijs propemodum æquat populum.

Nam si quæ nullo alio modo possunt.) Cū enim humana ratione ostendere nequeant, id honestum esse: confugiunt ad deos, ut horū uerecundia uincant.

Quæ nec ab homine facta.) Id quod dicit, huiusmodi est: quæ nomine deorum aliquis agit, is talia debet agere, ut ea nec in hominibus improbissimis, quibus delinquere moris est, ansam reprehensionis suppeditent. Talia autem dixit Leptines * tanquam à legibus.

Atqui si posset haberi sacrorum immunitas.) Si Harmodij posteros immunes esse dicis, nemo sacrorum sumptuum est immunis. Cum autem quosdam dixeris esse immunes, qui fieri potest, ut publica munera sint sacri sumptus?

Primum columnam.) Columna, saxum aut lignum quadratum, cui inscripta erant præmia.

Auditis exempla.) Confirmatio: Non esse munera illa sacros sumptus, ut Leptines arguetur.

Bene.) Bene habet, ne lege plura.

Cum scripserit ut ditissimi.) Leptines scripsit hac lege, ut ditissimi obeant munera.

Neminem esse immunem, ascripsit.) Quod si sacrorum sunt, quorum nemo est immunis, ipse autem Harmodij posteros secrevit: constat non esse sacra, sed in orbem redeuntia & communia munera.

Τίλος.) sumptum. Nam in sacra conferre, publicum munus est obire.

Perquam autem ego uelim.) Eò redigit aduersarium, unde non pateat exitus, si sacræ impensæ sint munera publica. * Nemo autem extra hos. Dedisti tu immunitatem, cuius rei? dic. Concludit enim, eum in angustias redactum.

Aut illos.) maiores, qui dederunt.

Cuius? num uectigalis inquilinorum?) Deridet eos. Num à tyrannorum interfectores inquilinorum uectigal requiramus? id uerò ridiculum est.

Cuius, cum tantum sit elapsum.) post obitum Harmodij. Nemo tamen eorum, publicum munus obiit. Proinde horum quæ tu sacra esse dicis, immunitatem habuerunt: & hoc ita esse, tota series temporum testatur.

Nec cum eis designatis.) * Nemo designatus ædilis, unquam cum illis suas opes permutare studuit, ut obirent munera, cum haberent immunitatem.

Quare audiendi non sunt.) Si his contraria dixerint, ne audite eos.

Præterea fortassis coaceruabunt.) ἐπιούρῳτες, pro διαούρῳτες, id est, & exagitabunt. Rur-

sus autem hæc obiectio sumitur à qualitate eorum qui acceperunt. Eò autem differt, quod initio indefinitè quosdam culpat qui acceperunt: hic autem nominatim & aperte eloquitur, Megarēses et Messenij: quod speciale est.

Verberones.) mali, improbi, uerberibus digni. Serui, inquit, ij quæ non boni, immunitatem habent. Leptines enim dixerat, etiam seruos & Messenios habere immunitatem.

ἐμούρῳτες.) deorsum trahentes, & calumniantes, & nihil ueri dicentes. Meminit autem nominum etiam, quia scit ea sibi non incommodare.

Cui non decretum aut lex.) * Per legem decretum. Plebiscitum enim legibus dabat, cum legi esset simile.

Hospites.) qui se inuicem excipiunt in suis urbibus. Fuerunt autem publici & priuati.

Si non modò satis fuerit.) Duplici nomine Chabriæ fieret iniuriæ, quod & seruum eius ex æquo numerari inter ciues fecerunt, & puer eius hospitium retinet: ipse autem propter eum immunitate spoliabitur. Erat autem libertus eius, & peregrini militis dux. Ut is igitur, qui prodesse posset, ciuitate donatus erat.

Neq. enim est uel iste, uel alius.) Non quia hospes, ideo id donum erat consecutus. (erant enim * etiam aliqui) sed quod sine decretis nemo acceperat.

Quod autem omnium maxime.) Iam ad perorationem se conuertit, cōfirmatione et confutatione absoluta. Distribuit autem perorationem in qualitatē urbis: non decere eā, nec esse dignitatem Atheniensium, eripere data. Qui locus est à decoro. Is autem locus adhibetur, non modò cum splendorem & decorum astruimus, sed etiam cum contrariū, hoc est, indecorū & turpe. Nam unusquisque locus ex utraque tractari parte potest. Hic enim à turpi & indecoro sumit argumentum. ad id autem locum adhibuit primum illum, turpe uideri decipere benemeritos. Alterum à pugnantibus: Vos, inquit, eum qui populum deceperit, punitis, si quid pollicitus, id non præstiterit. Proinde æquè turpe fuerit, à uobis eam legem uiolari.

Si quis enim omnia quæ Leptines dicit.) Per concessionem hoc dicit.

Si sancitur.) * Sancita est, & eam abrogare student

re student. Sed & dicunt post iudiciū hoc, etsi lex bona sit, inquit, illam tamen turpitudinē habebit, quod faciet ut decipiatis eos qui bene meriti sunt. Eripit enim præmium.

Quanto autem turpius uobis.) Ob qualitatem: sed eandem legem ad aliud atq; aliud retulit, illuc ad spōsionem, hic ad deceptionem impostorum.

Ob quod factum alios.) Nam cum omnis turpitudine fugienda est, tum uerò illa à qua alios deterreas. Quam cum improbam esse scias, prohibes: & alioqui dicere non potes, te ignorare, cum ipse interdix-
ris.

Ne quid eorum quæ priuatim caueretis.) Absurdum enim est aliquid priuatim cauere, ut malum, & idem publice admittere. Quia quod amico dederit, nemo eripiet uolens.

Ob quæ consecutus sit, tenere.) Cum non sit dignus, eo quod dignus sit habitus, cum præmio afficeretur. Verba sic ordinanda sunt: Id accusare, ob quod consecutus est.

Ex lege.) ex eadem. Erat enim scriptum: Indignis, iudicio, non lege, eripienda sunt præmia.

Aut latam à uobis.) Dicendum erat, *δοῦναι τὸν νόμον*. At ipse dixit, *δοῦναι τὸν νόμον*, ut sit casus pro casu.

Cum primum creati fuerint legislatores.) Qui in alio iudicio confirmaturi erant legem. Nunc enim probabantur, & rationib. reddendis se obnoxios constituiebant. Hoc autem obscurum uidetur. sed sic accipien-
dum est: Cum primum respublica legum-
latores constituerit, tum lex referatur. Erat enim consuetudo ciuitatis, si opus esset
ferre leges, sexuiros constituere, ut in o-
ratione Timocratea dicit, & postulat, ut
statim & è uestigio, si in anni principio
legislatores constituentur, ea lex primum
referatur apud primos legumlatore.

Est autem unicuique horum aliquis, ut apparet, inimicus.) Quia uidebantur tulisse legem pro Republica, ut eam opinionem amoueret, ob semetipsos eos id fecisse dicit, ut fraudandis ijs qui immunitatem habebant, inimicos ulciscerentur. Erant enim
immunes inimici tum aliorum, tum Lepti-
næ. Eos qui habent immunitatem, per
legem ulcisci studet, inquit: & quod ip-

se non ausus fuit in inimicos, id uobis in benemeritos suadet esse committen-
dum.

Non iudicio, sed lege spoliare.) Iudiciū enim ueritatem inueniebat. Sed obiectionem è tractatione ortam, hac sententia resecat.

At nolunt aliqui suscipere inimicitias, & accusare indignos.) Hanc obiectionem soluit: At sunt quidam eis in Republica potentissimi inimici, ut tamen obijceretur, Inopes sunt, & coarguere nequeunt: qualitate inimicorum, ad refutandum uteretur.

Per uos frequentes.) qui affecti estis ab eis beneficijs.

& *ὑποδοῦν*.) multos, ut multitudo etiam augeat absurditatem. Nō paucos, inquit, sed multos uiolabitis. Et occasionem, inquit, etiam inueniunt ulciscendi inimicos, si in iudiciū eos adduxerint ex lege.

Iudicio uiritem facto.) Non de uniuersis, sed uiritem: & iudicio, non lege.

Ego enim existimo.) Hic significatur peroratio. Nam cuiusque capitis firmamenta per hæc ipsa colligit contra Leptinem, & etiam sic, inquit, accidit, ut indigni honore, per uos eo priuentur.

Ac nec illa quidem fugienda est ratio.) Rursus auctarij uice adijcit translationē ex superuacaneo: Non nunc fieri oportere iudiciū de ijs qui habent, sed olim oportuisse fieri, cum acciperent. Quod si quis hæc non conuenire putat perorationi, is sciat ueteres in peroratione quoq; solere pugnare aduersus eas ipsas propositiones, quæ in peroratione sunt positæ.

De dignitate.) Exceptio à tempore. Bifariam autem hoc facit. Nam & in persona hoc facit. Dicendo enim, Cum dedimus, tempus indicat: dicendo, Isti præsentēs, personam.

Aequum erat exquiri.) id est, Tum examinari eos oportebat.

At si isti id dicent.) Scilicet, indignos eos esse: nihil uetat, quo minus eos oratione inuadant & deferant.

In ipsis iniurijs.) id est, statim. Tum, inquit, oportebat eos, si indigni uiderentur, puniri, cum acciperent.

In ipsis.) Si ostendissent uobis quem puniri decuisset, dum in propinquo esset iniuriarum uel * natura, uel tempus.

At si tale nihil est.) Si nihil mali admise-

runt benefactores, si nulli ostensi fuerint in digni esse.

Videbimini ex inuidia.) Argumentum huiusmodi est, non esse Atheniensem, uideri inuidos. In quo rursus decorum ex contrario examinat: Vos, inquit, pugiles uictores maximis afficitis honoribus, ciues in acie caesos funebribus orationibus celebratis. Adeo estis alieni ab inuidia.

Sunt autem haec omnia, ut paucis dicam.) Dicere uult, Cum omnis probri expertem esse ciuitatem, & longe abesse ab illis malis: tum uero inuidiam fugere praeter ceteris.

Naturae & prauitatis signum est inuidia.) Id quod dicit, huiusmodi est: in ceteris, si quis alteri male uelit, habere eum aliquid defensionis, si sibi malum ab eo esse datum conueneratur. In inuidia uero nihil dandum esse ueniae. Neque enim de suis malis dolet, sed de alienis bonis, eaque sibi esse fraudi existimat. Quamobrem etiam de inuido uerbum *πεπονδότης* usurpat, quod id malum tabefaciat eos qui eo laborent.

Primum soli.) Id est, Ex quo estis, ab omni auro.

Dum ornatis.) Orationibus, inquit, ornatis uiros fortiter occumbentes, non despicitis: adeo non estis inuidi.

Coronalia.) Ea quae *ἐποδία* nominantur: quia certaminum alia coronalia sunt, alia pecuniaria. Dantur igitur maxima praemia etiam post coronam. Cum enim dixisset de bellicis, ex quo genere sunt funebres orationes: de ijs etiam dicit, qui in pace dimicant. Qui enim in illis ludis uincebant, coronabantur.

Neque eo quod natura ferat, ut paucis contingant.) Strenuos & bonos necesse est esse paucos, quod ignaui & improbi sunt multi. Per paucos igitur generosos significat. Eis igitur non inuidetis, sed congratulamini, habendis honoribus, quanquam natura dissimilibus.

Propterea.) Quod generosi & pauci sunt.

Nemo unquam urbem uestram.) Etiam in honore habendo uinci uobis odiosum est. propterea honorem accepto beneficio maiorem tribuitis. Qui enim par pari reddit, is debitum reddit, non gratiam.

Sunt autem ea omnia, Athenienses, iustitiae.) Refertur hoc ad remunerationem beneficiorum, quae iusta est.

Virtutis, liberalitatis.

Magnanimitas.) pro, Munificentiae. *ὡδ' ὅσ' ἔσ'.*) gloriam habet: quae est dignitas reipublicae, non fortunae aut felicitatis, sed morum animi. Fuerunt enim magnanimi.

Cum autem in Leptine multa mirer.) A qualitate urbis transit ad qualitatem Leptinae, & mores eius perstringit.

Quemadmodum si quis magna.) Qui grauius in adulterum animaduertit, is declarat eam rem inuisam esse sibi. Nemo enim id quod amat, punit. Sic etiam e contrario Leptines: Dum benemeritos honoribus spoliatur, se non posse cuiquam benefacere praeter se fert. Ecce enim legem etiam fert. Hoc igitur, inquit, ignorauit legislator: & qui sapientior esse debebat omnibus, id ignorat quod non runt omnes. Id uero dico: ista rogatione legis suum animum detegi.

Per eam legem.) Proinde et benemeritis nocet, & suam sententiam detegit, tali roganda lege: Ipse deliquit, uos cognouistis. Proinde etiam corrigite eam, & agnoscite, abroganda lege, erratum.

Sin perlata fuerit, non habeo cur laudem.) Malae enim legi patrocinabitur.

Vituperare autem nolo.) quanquam uituperatione dignum: sed hac modestia magis eum castigat.

Nec ipse uidebere melior.) quasi dicat: Si quid alius ex ea re commodi caperet, ferendum esset, alium peccare propter alterum. Cum uero utrisque incommodatur, ea res omnino fugienda est.

Tempus exijt.) quo reus periclitabatur. Iam legis, non tuo periculo agitur. & qui possit is accusari, qui reus non est? & hic non uti audet solita sibi libertate orator.

Iam & hoc dicere audio.) Ob copiam defensionum, Leptinae insolentiam perstringit: imo inuertit eam acerbè, & incessendo in suspicionem adducit, tanquam transegerit, & ultro destitit ab actione, qui accusatio nem instituerat.

Quod in periculum te non adduxerunt.) Omnino enim si perstitissent ij qui tum accusarunt, uictus esses & periclitatus.

Si quis, siue mortuus est.) Bathippum dicit. Aut a te adductus.) argento nimirum: &

propterea destitit, non eo quod non posset ostendere malam esse legem.

Aut denique a te est subornatus.) a te adductus, ut & accusaret, & desisteret. ut dicere posses:

posses: iam accusarunt quidam, nemo autē uicit, adeo præclara lex est.

Sed hæc ne dictu quidem honesta sunt.) Quia perstrinxit, iam medicinam adhibet.

Delecti sunt legis subscriptores.) Sequitur personæ qualitatem, etiam aliarum personarū qualitas. Vult enim reiicere per exceptionem aduocatos legis. Id quod, ut apparet, facere licet, ac repudiare delectos à populo, si contra legem dicere uideantur. Sed absoluta personarū qualitatis disputatione, transit ad aliam perorationis partem, quæ sumitur à legitimo. Perorationes enim à principibus capitibus sumuntur. Hic igitur prius mentio fit iusti (Quicquid enim de dignitate personæ dicitur, id ad iustum refertur) legitimum sequitur.

Et disertissimi uiri.) Reiectio aduocatorum Leptinæ, sed singulis peculiariter occurrit.

At leges non sinunt.) Exceptio perfecta directæ actionis. Non de eis igitur hæc contentebant, ut posset plausibiliter directā actionem lege repellere.

At lex non de iisdem.) Quoniam unus eorū erat Chabrias, qui præmio spoliabatur. Iam autem eum in ius uocarat, & uictus erat. Quapropter Chabrie & ceteris opitulatur, & legis aduocatum reiicit, dicēs, his iisdem de rebus non esse ius adipiscendum.

Neque disputationem.) Contentionem simpliciter, & controuersiam duarum personarum.

Si tum apud uos Chabrias.) quasi dicat, Si Chabrias, quum tum solus apud uos causam diceret, Leodamantem uicit, nunc additi etiā alij uiri bene meriti uincuntur: absurdum erit.

Is præmium consecutus est.) Et si munus non accepit Aristophon, quia tamen munus ei dare populus uoluit, perinde ratiocinatur, ac si accepisset, & ait: accepit, quantum ad populi uoluntatem attinet. Cum enim populus, inquit, dederit, ipse tanquā beneuolus accipere noluit.

Iis qui secesserant in Piræum.) Popularibus, & hic, quemadmodum Epicerdes, dederat quinque illa talenta, indigentibus ad bellum tyrannicum.

Iam in Cephisodotum.) Cuique personæ suum tribuit, & adhuc in reiectione aduocatorū 30 pergit.

Nam si aliquorum odia suscipienda sunt.) quasi dicat, Nam si quibus molestus esse studes, omnino iniurijs hominibus molestus esse de-

bes. Utendum est enim dicendi facultate ad utilitatem, non per eam corrumpenda sunt negocia.

Iam de Dinia, is fortasse dicet.) Verba, fortasse commemorabit trierarchias, ostēdunt, siue quod eas se dicere simulet, cum nullas habeat: siue quod accipere præmiū studeat, propter utilitatē reipublicæ. At hic, Pulchrius est, inquit, te petere præmiū beneficij, quàm eo spoliare benemeritos. sed tamen id cum posteriore loco posuerit, ipso fecit ordine imbecillius.

Vt mihi quidem uidetur.) In cōfesso enim erat, proptereaque non aduersatus est, ne cupidē pugnare contra ueritatem uideretur.

Quod autem est maximum omnium.) Exceptio de prætermisso officio.

Non his de causis lata.) quasi dicat: Indefinitè lata est, & non data opera propter hæc. Neque enim sciebat futuros esse eos.

Quasi quæstus quidam esset.) Quæstus, propter lucrum: calumnia, occasio malefaciendi cæteris.

Præsentibus legibus oportet obtemperantes.) Ad absurdum ducit eos qui patrocinantur legi, honestum est receptis parere legibus, easque non uiolare. Ea lex uetabat, secundum subscribere. Id enim qui semel fecit, uetatur, ne propter lucrum mentiri assuescat. At hic nō licere secundū subscribere, uniuerse accipit, & sic reiicit. Si quis autem roget qua ratione legem hic posuerit, & nō in examine legitimi? Respondemus, eum id hic non ut legitimum examinasse. sunt enim hæc perorationis omnia.

Est enim danda uobis, Athenienses, opera, cum ut omnes leges.) De parte perorationis dicit, quæ est à legitimo, ac primū à contrario. Cum uestri moris sit, honorem habere bene meritis: iste supplicij eos iubet affici. In quo etiam aliud est argumentum: Licere legibus bene mereri, petere gratiam nō licere ex lege Leptinæ. Deinde ab absurdo, *Sed recordati temporum, quibus ij qui sunt affecti beneficijs.* Deinde à maiori: Quia hoc * talem prouentum sperat, & fit à magnitudine. Huius enim proprium est & extenuare, & amplificare. At non est bellum, nec tempus formidolosum. quare nec maximis beneficijs indiget respublica. hic utitur exemplo Lacedæmoniorum, cladis Leuctricæ, & Dionysij: Etiam talia, ut sunt humana, esse expectanda. His autem absolutis, contentionem instituit, & collationem eorū quæ ex utraque lege sint euentura: cuius

cuius collationis est principium: Considerate inter se, & uobiscum ipsi cogitate.

Vna singulis est definita aestimatio.) id est, Multa maleficis, non plures. Qui uero praemium petunt, grauius maleficis puniuntur. Illic, si quis iure occiderit, euadit: hic, etsi iure postularit, punitur.

Ignominiosus esto, & res eius publicetur.) Coniunctio &, loco disiunctiuae ponitur: ignominiosus esto, aut res eius publicetur.

Liceat & deferre & comprehendere.) & d' eis nomen actionis est in ignominiosos, & tamē publica tractantes. ἀπαγωγῇ, in fures.

Proinde tres multa haec sunt.) Argutatur, ex uno tria faciendo.

ἡμίονος.) Non aquam, sed aquiminariū significat.

Et occidere iure.) Argumentum ē contrario utrinque: tum quia cum moris sit, ut bene meritis honos habeatur, iste punire iubeat: tum quod Leptinea lege eos occidere liceat.

Neque iure, neque quocunque modo.) Illud de iure perspicuum est: sed hoc, quocunque modo * ut in terdum audacter, & praeter aequitatem propter utilitatem postulanri, dare necesse est propter periculum.

Nequaquam Athenienses.) Ostensa per collationem iuris, legis absurditate, fidenter iam uetat. Sed uerbum nequaquam, propterea prope nomen Atheniensium est collocatū, ut urbis auctoritate rei absurditatem indicet.

Ne uideri uelitis plus impendisse studij.) Ne confugere possint ad necessitatem, uoluntati licentiam subiecit. Ea porro opinione apud alios malā de uobis famam spargetis, si mala probaueritis.

Sed recordati temporum.) Aliud argumentū à pari, cui postea subiicit aliud à maiori, apto usus ordine. Aequat enim benemeritos, quorum fit mentio, Harmodio & Aristogitoni. & sic argumentatur: Qui reipub. prodest in periculis, tuetur urbem & libertatem, ut ij qui tyrannos occiderunt. Non igitur ab re est eos illis aequari honoribus. Illa autē à Diophanto, statuae sunt inscriptae, ex decreto Phormionis oratoris.

Neque enim saluo iureiurando.) Pronunciat, ne dissentiant sententiae iudicum, ea opinione, se posse citra periurium etiam aliter facere.

Fieri nequit ut haec bona sit.) Quia eos futurorum incerto euentu sollicitos reddere & perturbare uult, duo tempora ex lege contrahit,

& hinc sibi exordium capit. Sumitur autem argumentum à legitimo capite, & assentitur aduersario progressio longius, * ut non nimium cōtendens de futuris, eos dicto habeat audientes: dicendo, ne quidem si qui tales extiterint. Dum enim assentitur, & eorum uirtuti palmā tribuit: simul etiā quod æquum est, tribui postulat ijs qui parem uirtutem ostendant.

10 Eò nimirum quod multum abest.) At dicet, non esse bellum, neque difficilia tempora nos affligunt, aut periculum. Vnde talibus beneficijs nō eget res publica. Grauis est oratio: Non enim ait, Longē abest ut nobis tale aliquid accadat: sed, longē abest ut metuamus, ut exemplis refutare possit.

Atque utinam ita sit Athenienses.) Vota facit de more, ut bonus ciuis: & indicat illas rationes non legis habere uim, sed uoti.

20 Sed ut sunt humana, decet.) Erudita argumenta sunt, & plena humanitatis, cum bona exoptantes, etiam de contrarijs ea posse accidere cogitamus. Indignatur enim Deus, cum persuasum habemus, nunquam posse male agi nobiscum.

Neque enim Lacedaemonij unquam.) Hoc ad superiora refertur, cum dicit: Multum abest ut tale aliquid metuamus. ut respondeat, Neque enim Lacedaemonij metuerunt unquam suas res eò redituras: quia non conueniebat propter beneuolentiam in patriā, statim respondere ominose. Itaque cum modestē primum coepisset, tum demū id quod molestum erat, clam subiecit. Commonefacit autem Leuctricae calamitatis, eius quae Spartam deiecit, et Syracusanę mutationis, atque ab omni parte hoc etiam augeat, quod in Lacedaemonijs, ut notis, opus non erat. Petitur autē amplificatio ē multis locis: ex eo quod tributa exegerint à Carthaginensibus, quod finitimis imperarint, quod Athenienses * societatem superarint. Adhuc etiam popularis status, ut & mutationis * ueritatem & tyrannidis cladem uehementiorem efficiat. Post amplificatam Syracusanorum potentiam: uictorē eorum ualde extenuat, scribam eum & ministrum appellando, nominibus apud Athenienses abiectis.

30 Ut aiunt.) Hoc apposuit, ut uideretur aliquis eorum qui narrauit, esse autor. Dictū autem est à quodam, scribas apud Syracusanos fuisse uenerabiles & magnae auctoritatis, secus quam apud Athenienses: unde nomen

nomen minister subiunxit, ut sui scribæ recordarentur.

Neq; is qui nunc est Dionysius, timuisset.) Filius est hic posterior. Nam pater eius fuit filius Hermocratis. Dionis autē sororem habuit prior Dionysius in matrimonio, non tamē ex ea natus fuit posterior Dionysius, sed ex alia Locrensi muliere. Insidiatus igitur est Dionī, ut cæteros adiuuanti ex sorore sua natos liberos. Proinde fugam capīt Dion, & filius eius malē tractatus est à Dionysio. Quibus rebus commotus Dion, subito inuasit tyrannum clam.

Naue rotunda.) uidelicet oneraria. Longas enim, bellicas nominant. Sed uide rursus quā multa apposuerit, triremes multas, et peregrinos milites, & urbes possidentem: ut nec Athenienses, quanquam magnis instructi opibus, securitate fidant.

Sed futura nimirum incerta sunt.) Post metum exemplis excitatum, uenit ad communem sententiam, cui mortales omnes assentiuntur. unde etiam eruditē monet, moderationem esse retinendam, & non dicendum, longē nos abesse à metu incommodorum.

Inter se comparete.) Contentionem & collationem instituit eorum, quæ euentura sint ex utraque parte, tam si abrogata, quā si perlata lex fuerit. Cum autem rem deliberandam proposuerit, optionemq; dedit: iterum tamē à semetipso pronunciat, & ad suum commodum ea dirigit quæ uult.

Digni.) Non subiecit, honorabuntur: sed, ius suum consequentur.

Si quis autem est indignus.) Quoniam hoc sursum deorsumq; Leptines agit, ne id quidem incorrectum reliquit.

Esto sanè.) Hoc uult, equidem existimo indignum esse neminem. sed esto quod isti dicunt, ne eos prorsus offendamus.

Eas pœnas dabit, quæ uobis uisæ fuerint.) Continet unā cum iusto, etiā assentationem hæc oratio: quod uobis, nō quod Leptinæ probabitur, ratum esto: id quod uobis nostra lex donat, quæ abrogatur.

Vrbs fide digna.) Ob constantiam.

Iusta.) Ob remunerationem.

Verax.) Ob non deceptos bene meritos.

Sin quod absit, absolueritis.) Deprecatur, ne id quod malum est, fiat: quod crimini & damno sit Reipublicæ. Deinde absurditatem per excessum, non modò quod suprā diximus, pœnas indigni non dabunt, sed bonis etiam clades procurabunt. Ad hæc maxima probra incurret Respublica & inuidentiæ, & perfidiæ, & improbitatis.

Non est igitur operæ precium Athenienses.) Hæc dicit, utraq; in conspectum eis proponendo. Quis igitur sanæ mentis illis relictis, de teriora mallet?

Quarum rerum melioribus qui parent.) Melioribus, inquit, palma data, et assenti nobis, omnia quæ sunt utilia percipietis, & nunc & deinceps.

Ne ui ad delinquendum compellamini.) Contentiosos eos reddit, ne uelint cedere. Non enim cogi se patientur.

Multa enim uobis Athenienses.) In fine reconciliat sibi iudices, causam delictorum in oratores transferendo: ac ne capi facile uideantur, multas imposturæ necessitates adducit: clamore & uiolentiā & impudentiā, dicendo.

Nunc igitur hæc superate.) Nec enim decet Athenienses in rebus ita perspicuis decipi.

Sed quæ iusta esse cognouistis.) Surripit suffragium, tanquam id ipse iam teneat à sententiā iudicum: & simulat se de eis sollicitum esse, iniecta iurisiurandi mentione.

Equidem miror cum monet.) Argumentum à minori. Si enim ultimo supplicio adulteratores monetæ coercentur: quanto maiore odio prosequendi sunt, qui ciuitatis ostēdunt adulterinum esse ingenium?

Nόμισμα.) argētum, pecuniam: cui si quis, inquit, adulterinam notam impresserit, pœnas luit. & quanquam id publicè non nocet, tamen adulteratores puniuntur: cum autem qui leges adulterat, impunè dimitemus? Proinde puniatur, cum per istam legem corrumpere Rempublicam sit aggressus.